

A
PLÉBÁNIAI VAGYONT

ILLETŐ SZABÁLYZAT

ÉS UTASÍTÁS

A PÉCSI EGYHÁZMEGYÉBEN

3660

1893

FERDINANDUS DULÁNSZKY

DEI MISERICORDIA ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA ECCLESIAE QUINQUE-ECCLESIENSIS EPISCOPUS, SACRATISSIMÆ CÆS. ET REG. APOSTOLICÆ MAIESTATIS ACTUALIS INTIMUS STATUS CONSILIARIUS, INSIGNIUM ORDINUM CORONÆ FERREÆ I. CL., ITEM FRANCISCI JOSEPHI MAGNÆ CRUCIS EQVES, COMMISSIONIS REGNICOLARIS CONSERVANDIS MONUMENTIS ARTIS SOCIUS, SS. THEOLOGIAE DOCTOR COLLEGIATUS.

Venerabiles Fratres et Filii Dilectissimi!

Iam in Conferentia dioecesana cum deputatis Venerabilis Cleri Dioecesani die 16. Aprilis anni 1890. in residentia nostra asservata, ubi mutua super nonnullis rerum ecclesiasticarum capitibus consilia collata sunt, monuimus ob gravissimas causas cuilibet Vestrum abunde notas summum advenisse tempus, ut pro suprema, vigilantiae sollicitudinisque parte, qua in ecclesias nostrae curae subiectas tenemur, bonorum temporalium ad sacrum peculium ecclesiarum et piarum foundationum quocunque modo spectantium administrationem temporum exigentiis ita per omnia congruentem inauguraremus, qua et bonorum horum cultui divino, saluti animarum, solatio pauperum aliisque sacratis et piis finibus addictorum maior sensim invalescat sive securitas, sive utilitas, et sacerdotum cum syndicis, quibus administrationis talium bonorum incumbit cum responsione coram Deo onus, acueretur magis conscientiositas, augetur dexteritas, foecundaretur laboriositas, alleviaretur, quin minueretur,

responsabilitas; „ut nemini dantes offensionem, non vituperetur ministerium nostrum (2. Cor. 6, 3)“, et „ut is, qui ex adverso est, vereatur, nihil habens malum dicere de nobis (Tit. 2, 8)“.

Ad assequendum salutarem hunc finem, inde a quo animo insedit ob nonnullorum in administratione s. peculii laxitatem angor, quo in tremendo et iusto Dei iudicio intrepidi vel ex hoc capite comparere valeremus, nil antiquius habuimus, nilque intentatum reliquimus, quam ut normae administrationis sacri Ecclesiarum et Piarum Foundationum peculii Actis et decretis Synodi Dioecesanæ Quinque-Ecclesiensis insertae ad exigentiam temporum rei peritorum penitiori revisioni subiicerentur, perpensisque et identidem ad trutinam vocatis omnibus et singulis rerum momentorumque huc facientium adiunctis nova eaque quoad fieri potest omni numero absoluta adornaretur norma, quae cunctis, quorum interest, legem poneret in administratione bonorum temporalium ad ecclesias, pias item fundaciones pertinentium sancte et inviolabiliter servandam.

Eqquidem norma haec multa et difficili cura adornata, rei peritorum opinione, Venerabilis Consistorii Nostri iudicio fini apprime profutura acceptationi et approbationi Nostrae substrata est.

Nos vero multum, plurimumque inde gaudentes, quod supremo in Ecclesia oraculo, praecepto inquam Suae Sanctitatis *Leonis PP. XIII.* in encyclicis litteris ad Episcopos Hungariae ddo 2. Septembris anni 1893. datis inculcato his verbis: „Illud etiam volumus, excitari a vobis, qui curiis praesunt, ut ecclesiarum suarum *peculium* religiose custodiant, diligentissimeque administrant: si qua vero et hoc in genere minus recta inderint, vos item aptam curationem pro munere admove“; tam brevi obsecundare possimus, huiusmodi no-

vam normam, cuius tenor infra sequitur, postquam eandem severiori scrutinio subjecissemus, et e notis internis externisque fini convenientem invenissemus, in Domino ratihabendam, approbandam, cunctisque, quorum curae quocunque modo administratio s. peculii concedita est, cynosurae adinstar ad amussim et inviolabiliter servandam praescribere decrevimus, prout praesentium per vigorem ratihabemus, approbamus, cunctisque, quorum interest, religiose servandam praescribimus, et in virtute sacrae obedientiae omnibus et singulis, quorum interest, praecipientes mandamus, ut a prima die mensis Julii anni 1894., qui ad induendum praeactis novis normis vigorem terminus praestitutus est, omnia et singula negotia ad sacri ecclesiarum et piarum foundationum peculii administrationem quocunque ex obtutu spectantia, item ad litterarum his in negotiis sive cum officio dioecetano, sive cum officio fundationali dioecetano commercium pertinentia, ita manutenere, ordinare, disponere, adornare debeant et teneantur, uti id exposcit normae huius approbatae auctoritas inviolabilis, et prouti Nos omnem in eo posituros operam hisce solennius declaramus, ut instituta, dispositiones, invectiones et sanctiones huius normae per omnia executioni mandentur, effectuentur.

Quare quo exactius huic obligationi respondere valeatis, Venerabiles Fratres et Filii Dilectissimi! nil magis in votis habemus, quam ut usque praestitutum terminum viscera huius normae penetrare, correlationes singulorum §§-orum penitus perscrutando pervidere studeatis, parochi syndicos, Vice-Archi-Diaconi districtuales hos ambos ita disponatis, invietis, edoceatis, ut inde a praefixo termino omnia negotia huc facientia inoffenso pede iuxta novam hanc normam expediri valeant.

Simul vero nexu litterarum circularium ddo 15.

Novembris a. c. sub nr. 3085. in merito ampliati ambitus obiectorum synodalis examinis emanatarum, cooperatores quoque dioecesanos hortamur, quo maiorem navare huic addiscendae normae operam haud intermittant: curae Nobis futurum enuntiantes, ut amplioribus in speciali collegio eatenus notitiis clerici seminarii iam in tyrocinio imbuantur.

Illud porro reflectendum habemus normam hanc infra idiomate hungarico descriptam et fine praevisi studii singularis parochis et cooperatores in uno exemplari submissam, ut usui syndicorum quoque inservire valeat, in linguas germanicam et croaticam ceu praeter hungaricam in dioecesi usitatas traductum iri, praeterea vero normae huius in triplici lingua seorsim adornatum iri in forma libelli editionem pro cista ecclesiae, item pro usu quotidiano parochorum et syndicorum, ceu s. peculii administratorum.

Iniunctum proin DD. parochis volumus, ut cancellariae dioecesanae praecise notificare non intermittant, etquidem tempestive, quot numero exemplaria in sua cuiusque parochia necessaria sint ex singulis, nempe hungarica, germanica et croatica editione, ut circa numerum exemplarium prelo imprimendorum calculus fieri queat.

Ut autem cista postulatis conveniens recipiendis s. peculii pecuniis, chartisque seu syngraphis pretiosis, item armarium recipiendis aliis rationum, inventariorum, fundationalium etc. documentis et matricis adinstar archivi parochialis quoque inserviturum adsit, procurationem talis cistae et armarii, ubi adhuc desiderantur, hisce ordinamus potestatem facientes, ut horum sumtus e fiscis ecclesiarum desumi valeant.

Demum facere non possumus, quin Vos, Vice-Archi-Diaconos districtuales, oculos et aures episcopi cum fiducia simul et auctoritate hortando et obtestando allo-

quamur, a quorum opera, industria, sollicitudine, animo a partium studio alieno, dexteritate, laboriositate, conscientiositate, virili fortitudine, omnis ferme pendet normae huius effectus salutaris.

Onus vestris inde humeris pondere maiori ingravescens incitamento magis, quo laborem facilius vincatis, quam desiderio, quo desidia indulgere possitis, inserviendum esse existimetis.

Vos normam hanc bono exemplo praeundo ad amissim observate, aliisque sive parochis, sive syndicis districtualibus exactissime observandam inculcate, dicto autem non audientes mihi insinuate, ne videntes non videatis et audientes non audiatis, et culpabili taciturnitate temeritatem impunem relinqui sinatis.

De caetero confidenter speramus Vos vestris officii haud esse defuturos, immo certissima spe freti confidimus vos, qui adusque absque laborum praemio, immo cum proprii aeris sacrificio in executione muneris fideles esse didicistis, cum e dispositionibus huius normae praeter augmentum sphaerae vice-archi-diaconalis, item ex egregia foundationis per Suam Illustratam Rssmum D. Franciscum Troll, protonotarium ap. praelatum, abbatem, canonicum lectorem pro Vice-Archi-Diaconis facta expensis saltem cum executione muneris coniunctis prospectum aliquantum habeatis, utprimum autem vires cassae dioecesanae admiserint, honorarii huius vice-archi-diaconalis augmentum e nostra dispositione inde habebitis, maiori adhuc alacritate muneris implemento operam daturus.

His Vestris Fidelitatibus iniunctis cum auxilio divino, cui irrigandum isthoc institutum committimus, ad publicationem iam huius normae, ut sequitur, in Domino procedimus.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 31. Decembris 1893.

Ferdinandus, m. p.
episcopus

A plébániai vagyont illető szabályzat és utasítás.

I. FEJEZET.

A plébániai vagyon állaga és osztályozása.

1. §.

A plébánia vagyonának állagát képezik mindazon javak, értékek és jövedelmet biztosító jogok, melyek a plébánia területén bizonyos egyházi czélokra adattak.

2. §.

E plébániai vagyon rendeltetése szerint háromféle lehet, u. m.: *egyházi* (templomok, kápolnák tulajdona), *javadalmi* és *alapítványi* vagyon.

II. FEJEZET.

A plébániai vagyon kezelésére hivatott közegek, ezeknek felelőssége, lemondása és elmozdítása.

3. §.

A plébánia vagyonát kezelik, annak időszerinti plébánosai (curatus) vagy ezek helyettesítői: az adminisztrátorok, vicariusok és a melléjük e czélra választott illetve kinevezett templomgondnokok.

4. §.

A kegyúr, az őt megillető betekintési, beeszlási és ellenőrzési jognak személyesen vagy megbízottja által gyakorolt érvényesítésével befolyhat a plébánia vagyonának kezelésébe.

5. §.

A hitközség a plébániai vagyon kezelésébe törvényes képvisellete útján foly be, mely e jogát a templomgondnok és az ellenőrzéssel külön megbízott tagjai által,

sőt szükség esetében az egyházmegyei hatósághoz intézett felterjesztési útján gyakorolja.

6. §.

A templomgondnok a hitközségi képviselő, ennek hiányában pedig az iskolaszék szavazattöbbsége által a hitközségnek helybenlakó, feddhetetlen életű, vagyonos, írás-, olvasás- és számolásban jártas, legalább 25 éves és katonai rendes tényleges szolgálati kötelezettségének eleget tett tagjai közül élethossziglan választatik és hivatalába — az egyházmegyei hatóság megerősítésének leérkezése után — a kerületi alesperes által, a hitközségi képviselő illetve az iskolaszék kiküldötteinek jelenlétében bevezetetik; hol pedig még iskolaszék sem létezik, ott a plébános van hivatva és kötelezve a nép óhajtatásának figyelembe vételével templomgondnokot az egyházmegyei hatóságnál kinevezés végett javaslatba hozni; az ekként kinevezett templomgondnok hivatalba való bevezetését a községi előjárásnak két e czélra külön meghívott kath. tagjának jelenlétében ugyancsak a kerületi alesperes eszközli.

Az egyházhatóságilag megerősített, illetve kinevezett templomgondnokok a templomban a hívek jelenlétében a plébános kezébe esküt tesznek arra nézve, hogy az egyház és alapítványok vagyonát pontosan és lelkiismeretesen kezelendik.

E czélra álljon itt a következő eskümintá :

Én N. N. esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy mint a N. . . . i templomnak megválasztott (kinevezett) gondnoka, ezen templom minden ingó és ingatlan vagyonának, a mennyiben rám tartozik, legjobb tudásom és tehetségem szerint a t. plébános ural egyetemben gondját viselni, az alapítványok létesítésére előírt eljárást pontosan betartani, a templompénztárnak rám bízott kulcsát magamnál tartani fogom, ugy szintén a templom- és alapítványi pénzek bevételezésénél és kiadásánál, nyugtatva

nyok, alapító levelek kiállításánál, számadások szerkesztésénél és aláírásánál lelkiismeretesen közreműködni fogok.

Isten engem úgy segítjen, a boldogságos Szűz Mária és Istennek minden Szentei.

7. §.

A templomgondnok, kinek jogait és kötelességeit jelen szabályzat vonatkozó határozmányai állapítják meg, a plébánosnak vagy helyettesének kezelőtársa, kinek együttes közreműködését a plébános, illetve helyettesítője a vagyonkezelés minden mozzanatánál igénybe venni köteles.

8. §

Minden plébániában a vagyon mérvéhez vagy a hozzátartozó templomok szám- és távolsági arányához képest egy vagy több gondnok alkalmazandó, kik egymás közt egyenlő jogkörrel és egyetemleges kötelezettséggel bírnak és a plébániai vagyon kezelésénél való közreműködésüket még fensőbb hatósági közbelépés igénybe vételével is érvényesíteni tartoznak.

9. §.

A templomgondnokok tisztjüket rendszerint díjtalanul teljesítik, a miért a templomban és körmeneteknél őket elsőbbségi hely illeti. Egyházlátogatási okmány vagy szokás alapján eddig élvezett illetményeik jövőre is érintetlenül hagyatnak. A mennyiben kivételesen tiszteletdíj megállapítása- vagy felemelésének szüksége forogna fen, e kérdésben, a teljesített munka és a templomvagyony arányában, mégis a hitközségi képviselőnek, ennek nem léteben az iskolaszéknek, illetve ennek hiányában a plébánosnak javaslata alapján az egyházmegyei hatóság határozata dönt.

10. §.

A plébános és a templomgondnok az általuk ke-

zelt vagyonra nézve az egyházzal, illetve javadalommal és alapítványokkal szemben gyámnoki viszonyban vannak, úgy, hogy a magánjognak a gyámság körüli szabályai ezen viszonyra is alkalmazandók.

11. §.

A templomgondnokok lemondása csak a hitközségi képviselő, illetve iskolaszék által, az e czélra saját kebeléből kiküldött bizottság, illetve a községi elöljáróságnak két, e czélra külön meghívott kath. tagja előtt megejtett leszámolás után fogadható el, ha ahhoz az egyházmegyei hatóság a maga részéről is hozzájárul. Ellenben a templomgondnokok hivatalbeli hanyagság, vétség vagy büntett miatt, a keresztyült vizsgálat alapján az egyházmegyei hatóság által állásuktól elmozdíthatók.

III. FEJEZET.

A plébániai vagyon keletkezése és a körül előfordulható változások.

12. §.

Mindhárom nemű plébániai, akár pénzbeli, akár más ingó vagyon, a mennyiben kikötményhez, vagy feltételhez nem szabott adományozás, ajándékozás vagy hagyomány útján keletkezik, az illetékes plébános elfogadásának tényével az egyházmegyei hatóság által is elfogadottnak tekintetik; ellen esetben azonban épügy, mint minden alapítványi vagyon kivétel nélkül és bármely módon szerzendő ingatlan vagyon joghatályt csak az egyházmegyei hatóság jóváhagyásával nyer. E jóváhagyásra van szükség még bármely már létező plébániai vagyon állagának egészben vagy részben eszközrendő átváltoztatását célzó joglépésnél is.

Ennek folyományaképp az egyházi (templom, kápolna) és javadalmi vagyon keletkezésére, valamint annak átváltoztatására vonatkozó eredeti okmányok a hitközségi

képviselő véleménye kíséretében a ker. esperes által — jóváhagyást igénylő esetekben — az egyházmegyei hatósághoz határozathozatal végett felterjesztendő.

Az alapítványi vagyron létesítése körüli és ettől eltérő eljárást a következő IV. Fejezet tárgyalja.

13. §.

Minden valamely plébániához tartozó és bármely rendeltetéssel bíró ingatlan, ez utóbbinak világos és határozott megjelölésével saját költségén a tulajdonos jogszemély nevére telekkönyvezendő. Állaguk meg nem csonkítható. Az épületek jó karban tartandók fen és az e részben fenálló egyházhatósági utasítások szerint tűzkár ellen biztosítandók.

14. §.

Az egyházi és alapítványi vagyront képező ingatlanok jövedelme az előirt célra fordítandó, az ennek teljesítése után netán fenmaradó összeg az 50 §. illetve az 51. §. rendelkezéseinek megfelelőleg tőkésítendő.

15. §.

Az ingók leltározandók és megfelelő helyen gondozva jól megőrizendők.

IV. FEJEZET.

Az alapítványok létesítése körül kövendő eljárás.

16. §.

Alapítvány csak akkor létesíthető, ha a célznak megfelelő elegendő vagyron adományoztatik.

Általában e vagyron akkora legyen, hogy évi hozadéka az alapítványi terhek teljesítésére mindenképen elegendő legyen.

E végből első sorban irányadóul szolgál a 31. §-ban foglalt díjszabás; az ebben meg nem határozott esetek-

ben pedig az alapítvány létesülésére szükséges vagyron mérvére nézve irányadó a fenti általános elv.

Mindennemű alapítvány önálló jogalanyt, vagyis jogszemélyt képez; minélfogva az alapítványi vagyron tulajdonjoga közvetlenül magát az alapítványt illeti. A miért is bármely az alapítványok vagyronát érdeklő jogügyletnél a vagyron tulajdonosaként magoknak az alapítványoknak kell szerepelniök.

Bármely alapítvány csak az egyházmegyei hatóság elfogadásával és jóváhagyásával lép életbe.

Ily alapítvány tárgya lehet: ingatlan, tőkepénz, vagy valamely szolgálmány lekötése.

17. §.

Ha ingatlanban tételik az alapítvány: úgy annak, az alapító kizárólagos, feltétlen, teljes és tehermentes tulajdonát kell képeznie és az alapítólevélben a tulajdonjognak telekkönyvi bekebelezéséhez szükséges engedélynek is kell foglaltatnia, hogy ez alapon — az alapítványnak egyházhatósági elfogadása esetén — a tulajdonjog a tett alapítvány javára, de az alapító költségére a plébános vagy helyettese által késedelem és akadály nélkül telekkönyvileg bekebelezhető legyen.

18. §.

Ha az alapítvány készpénzben vagy állam-, avagy más elfogadható papirban óhajtatik tételni: úgy ez minden kivétel nélkül okvetetlen előre letendő.

Magán-kötelezvények még telekkönyvi bekebelezés mellett sem fogadhatók el alapítványkép.

19. §.

Ha valamely alapítvány fedezetül bizonyos szolgálmány köttetnék le: úgy az akként biztosítandó, hogy arra minden körülmény közt teljes megnyugvással szá-

mitani lehessen. Politikai községek ilyenemű kötelezett-ségéhez az illető megye közgyűlésének jóváhagyása is bemutatandó és átadandó.

20. §.

Bármelyik módozatot is választja az alapító e három (17., 18., 19. §§.) közül, köteles szándékát mindenekelőtt a templomgondnoknál bejelenteni, kinek ismét kötelességében áll azt az általa, a nép által értett nyelven vezetett „alapítványi gondnoki napló“-ba — melynek beszerzése és vezetése az alapítványok nyilvánvarthatása és ellenőrizhetése céljából ezennel elrendeltetik — haladéktalanul bejegyezni és erről az alapító félnek azonnal szabályszerű igazolványt kiállítani.

21. §.

Az „alapítványi gondnoki napló“-nak a következő rovatokat kell tartalmaznia:

- a) folyó szám;
- b) a bejelentés napja;
- c) alapító neve és lakhelye;
- d) az alapítvány rendeltetése;
- e) alapítványi összeg;
- f) egyházmegyei hatóság határozata, ennek száma;
- g) észrevételek.

22. §.

Az „alapítványi gondnoki napló“ a templomgondnok által őrzendő és bármely hitközségi tag által betekinthező, nagy fontosságánál fogva pedig a plébános és kerületi alesperes által kiváló figyelemmel kísérendő.

Három hó előtt bejegyzett alapítványnál a valódiság mellett jogvélelem harczol; minélfogva annak ellenkezőjét a plébános bizonyítani köteles. A bejegyzés hiánya ellenben valamely létezőnek állított, de a plébániahivatal által ilyenül el nem ismert alapítvány tekintetében, annak fen nem léte mellett állapít meg jogvélelmet

és ez esetben az alapítványtételt az alapítványt tevő köteles igazolni.

23. §.

Az alapító köteles a templomgondnoktól nyert igazolványt és a többi, a tenni szándékolt alapítványra vonatkozó iratokat a plébánosnak átadni, ki ismét a készpénzben vagy értékpapirban álló alapítványi tőkét csak ezen előzmények után és a templomgondnok jelenlétében veheti át, mert az átvételt igazoló elismervényt is mindkettejük együttes aláírásával kell megerősíteni.

24. §.

Postán vagy birói uton kézbesített alapítványi pénzt vagy értéket köteles a plébános kézhezvétel után az „alapítványi gondnoki naplóba“ a templomgondnok által haladéktalanul bevezettetni.

25. §.

Minden alapítványról erős papirosra, jóraváló fekete téntával, tisztán olvasható írással, három szószerint egyező eredeti példányban, az egyházi és polgári törvények követelményeinek megfelelőleg szerkesztett alapító-levél készítenődő.

Az alapító-levél szerkesztésénél kiválóan három lényeges mozzanatra kell kiterjeszkedni:

1. Az alapító vezeték- és keresztnéve, állása, plébániai illetősége, szándéka minden kétséget kizáró világossággal kifejezésre jusson.

2. Az alapítványi vagy on mérve, mineműsége, jövedelmezősége, mikénti elhelyezése pontosan kitétéssék.

3. Az örök időkre szóló alapítványi kötelezettségek, vagyis terhek kellőképp körvonalazva előadásanak.

A fenti kellékeknek megfelelő alapító-levelt maga az alapító is kiállithatja, de ezen esetben az alapít-

ványi vagyon mérvéhez képest, ezen alapítványi vagyónon felül, még külön készpénzben a 10⁰/₀-os vagyonátruházási illetéket is letenni tartozik, a mennyiben a kérdéses alapítványnál ily vagyonátruházási illetéknek helye van.

Rendszerint azonban, akár végrendeleti hagyományból eredő, akár élők közötti alapítványról van szó, az alapító-levelet a végrendelet vonatkozó intézkedésének alapján és szövegének az alapító-levélbe szószerint való felvétele mellett, illetve pedig az alapítónak élőszóbeli előadása nyomán maga a plébános készítse és mellőzve az alapítónak még aláírását is, az elkészített alapító-levelet ő maga és a templomgondnokok írják alá ; az ily alapítólevél azonkívül a plébánia pecsétjével és két tanu aláírásával is megerősítendő.

Az alapítólevél az egyházmegye magyarországi részében mindig magyar nyelven szerkesztendő, az egyházmegye szlavonországi területén pedig horvát nyelven is szerkeszthető.

Az alapítólevél három példánya, az alapítványi tőkeösszeg, értékpapír és az erre vonatkozó összes iratok kíséretében, az alapítvány a plébános által teljesen felszerelve (jelesül: a gondnoki igazolvány arról, hogy az alapítvány az „alapítványi gondnoki naplóba“ bejegyeztetett, minden esetben ; lehetőleg pedig a végrendelet vonatkozó kivonata is stb. csatolandó) legkésőbb 15 nap alatt elfogadás és jóváhagyás végett az egyházmegyei hatósághoz felterjesztendő.

Ha az alapítvány szelvényes értékpapirokban tétetik: ez esetben a plébános most említett felterjesztésében megnevezendő még esetleges kötményeztetés céljából azon m. kir. adóhivatal vagy kamatfizető pénztár is, melynél a kamatok folyóvá tétele kívántatik.

Az egyházmegyei hatóság ezen szelvényes értékpapirokat a körülményekhez képest nagyobb jövedelmezőség tekintetéből esetleg realizálni, vagy az alapítványi hivatal kezelésébe bocsá-

tani, vagy az illető alapítvány nevére kötményezett értékpapirokkal felcseréltetni fogja.

26. §.

Az egyházmegyei hatóság az elfogadott és jóváhagyott alapítvány összegét kezelés végett kiadja a Pécs-egyházmegyei alapítványi hivatalnak, melynek elismervényét, úgy a jóváhagyási záradékkal ellátott alapítólevél két példányát, esetleg a többi iratokat is, a plébánosnak a 27. §-beli eljárás végett kiküldi.

Értékpapírok kötményezése esetében az átvételi elismervény utólag, csak a kötményezési művelet befejezte után küldetik meg.

Az el nem fogadott alapítványnak irataival a készpénz vagy értékpapírok visszaküldetnek.

27. §.

Leérkezvén az egyházmegyei hatóság határozata, ez az „alapítványi gondnoki napló“ megfelelő rovatában a szerint, a mint jóváhagyatott vagy elutasított, a templomgondnok által késedelem nélkül bevezetendő. E mellett kötelességében áll a plébánosnak az alapítvány hatálybaléptét a legközelebbi vasárnapon a szószékről kihirdetni és ennek megtörténtével az alapítványi oklevelet egész terjedelmében az ájtatos alapítványok jegyzőkönyvébe bevezetni, végül a sekrestyében függő, könynyebb kezelés végett zárható üvegajtóval ellátott szekrényben az összes alapítványokat feltüntető táblás kimutatásba, esetleg a mise- és egyéb alapítványok ketté választott táblás kimutatásaiba feljegyezni. Ha létezik hitközségi képviselő: úgy ennek legközelebbi ülésén tartozik a plébános az alapítványt, az okmányok bemutatása mellett, bejelenteni és jegyzőkönyvbe vétetni.

Mindezek megtörténte után az alapítvány pénzürtékét képviselő okmányai a templomgondnok jelenlétében további őrizetül a templom pénztárában elhelyezendő.

Az alapítólevél egyik példánya megőrzés végett

szintén a templom pénztárába, illetve a plébánia levéltárába helyezendő el, a másik példány pedig vétbizonyítvány ellenében magának az alapítónak, illetve örököseinek kézbesítendő s a kézbesítés megtörténtének igazolásául a szabályszerűen aláírt vétbizonyítvány az egyházmegyei hatóságnak megküldendő.

28. §.

Az el nem fogadott alapítvány a visszautasító határozatnak az „alapítványi gondnoki napló“-ban történt bejegyzése után az alapítónak, a letételről szóló elismervény visszavétele és a visszaadást igazoló nyugtatvány átvétele mellett, haladék nélkül visszaadandó, az erre vonatkozó okmányok az illető számadáshoz csatolandók, ezek megtörténtéről pedig egyidejűleg az egyházmegyei hatósághoz, a templomgondnok aláírásával is ellátott jelentés terjesztendő fel.

29. §.

Keresztek, szobrokat, kápolnákat, képeket egyházi felavatásban részesíteni, mielőtt a fentartási alapról kelőlőkép gondoskodva, illetve az erre vonatkozó alapítvány elfogadva lenne, szigorúan tiltva van. Az ez ellen vétők, illetéktelen eljárásuk egyházi fenytésén kívül, a felavatott tárgyak fentartási alaptőkéjének saját vagyonukból leendő szolgáltatásában fognak elmarasztaltatni.

30. §.

Jelen fejezet rendelkezéseinek áthágói az egyházmegyei papi nyugdíj-alap javára esetről esetre, annyszor, a mennyiszor 40 koronáig terjedhető birságban, az esetleg ellenök indítandó fegyelmi eljárás költségeiben és következményeiben fognak elmarasztaltatni.

V. FEJEZET.

Mise, kereszt, szobor, kápolna, kalvária stb. alapítványok tőkéinek dijszabása.

31. §.

A. A pécsvárosi plébániákra nézve:

1) csendes szentmise-alapítvány tőkéje . . .	84 korona.
2) énekes szentmise-alapítvány tőkéje . . .	168 „
3) liberás gyásmise „ „ . . .	210 „

B. A többi plébániákra nézve:

1) csendes szentmise-alapítvány tőkéje . . .	42 korona.
2) énekes „ „ . . .	84 „
3) liberás gyásmise „ „ . . .	126 „

C. Az összes plébániákra nézve:

1) fakereszt fentartására alapítvány . . .	20 korona.
2) kőkereszt „ „ . . .	42 „
3) szobor fentartására alapítvány-tőke 42 koronától feljebb, a szobor nagysága és minősége szerint ;	
4) kápolna, kálvária és egyéb alapítványok tőkéje esetről esetre állapítandó meg.	

Ha a végrendeletileg alapítványra tett hagyomány összegéből az örökösödési kincstári illeték (10%) levonása után fennmaradó összeg az ezen §-ban megszabott díjak összegét meg nem útné és azt a végrendeleti végrehajtó, illetve az örökösök között senki kiegészíteni nem akarná, az ilyen csonkított alapítvány, míg az egyházm. alapítványi főpénztárban tőkésített kamataiból kiegészíthető lesz, függőben- és nyilvántartandó és annak idején az egyházmegyei hatósághoz az alapítvány rendszeresítése végett jelentés teendő.

Ha pedig már rendszeresített misealapítványok körül fordulna elő utólag az örökösödési kincstári illeték fizetésének szüksége, akkor

a) a mennyiben a kérdéses alapítványi vagyon értéke a fenti dijszabásban megállapított tőke összegét túlhaladja, e többlet kiutalványozásáért a fizetési meghagyás, az alapítvány-rendszeresítési okmány, az alapítványi tőkééről szóló elismervény és a kivéti összegéről szóló nyugtatvány csatolása mellett az egyházmegyei hatósághoz folyamodhatni ;

b) a még az előző a) alatti pontban előírt eljárás után fe-
 detetlenül maradt kincstári követelést, vagy a mennyiben az ala-
 pitványi vagyon értéke a megszabott dijnál nem nagyobb, az
 egész kincstári illetéket, ha a felszólított örökösök a kiegészítésről
 tudni nem akarnának, a plébános sajátjából viseli, szabadságában
 állván, míg ez előlege megtérül, az énekes szentmise helyett egy
 korona díj mellett csendes szentmisét végezni, a csendes szent-
 misék végzését felfüggeszteni, fenmaradván plébánia-változtatás,
 vagy halálesetben neki, illetve hagyatéki tömegének visszkeresete
 plébánosutódjával szemben.

VI. FEJEZET.

A plébániai pénztár.

32. §.

Plébániai pénztár elnevezés alatt értendő a plébániai
 vagyonnak a 2. §.-ban előadott hármassal rendeltetése sze-
 rint pénz- és értékkészlet, tehát a tulajdonképeni templom-
 pénztár a javadalmi és alapítványi tőkék pénztárával
 egyetemben.

Minden plébániában, a plébániai lakházban jó erős,
 lehetőleg vasból készült vagy legalább vaspántokkal meg-
 erősített és legkevesebb két különböző zárral ellátott
 pénzszekevénynek kell lennie.

Az egyik zár kulcsát a plébános, a másikat, vagy
 a többit a gondnok, vagy a gondnokok, illetve a gond-
 nokok legidősbike maguknál tartják.

33. §.

A pénzszekevényben őrizendők az egyházi és alapít-
 ványai vagyonok, úgy a javadalmi törzsvagyon értékes
 okmányai, továbbá a folyó szükségletek fedezésére
 szükséges pénz és átmenetileg nagyobb összegek, érték-
 papirok rendeltetési helyökre leendő átszállításukig.

A mennyiben a pénzszekevény térfogata megengedi, a plé-
 bániai vagyonra vonatkozó egyéb iratok is ebben őrizhetők,
 ellenkező esetben ezek külön e célra szolgáló szekevényben
 megőrzés végett elhelyezendők.

34. §.

A kulcsoknak egy kézben lenni, még rövid időre
 sem szabad.

35. §.

A pénzszekevény csak a kulcsok jogosult birlalóinak
 együttes jelenlétében nyitható fel és ezek bármelyikének
 távozása előtt az összes kulcsokkal bezárandó.

36. §.

A pénzszekevény tartalmának pénzben és érték-
 papirokból mindenkor egyeznie kell a számadások és
 a pénztári napló állásával. Minden eltérés igazolandó.
 Az egyedül elfogadható mérték az apróbb bevételek-
 nek egy hét alatt begyűlt összege erejéig terjed.

37. §.

Bevételezésre csak a plébános jogosult, ki kisebb
 összegeket és pedig egy tételben, legfeljebb 12 koronáig
 terjedő összegeket egyedül is elfogadhat. Tizenkét koronát
 meghaladó bevételezések- vagy kiadásoknál a plébá-
 nos és gondnokok együttes jelenléte szükséges.

Az apróbb bevételek hétről hétre, a 12 koronán
 felüli bevételek az összes kulcsstartók jelenlétében a pénz-
 szekevénybe helyezendők.

38. §.

A templom- és keresztperselyek, a nagypénteki,
 kálváriai, és az oltár stb. oblatiók pénzben vagy termény-
 ben való felszámításának és átvételének a gondnok je-
 lenlétében kell történnie.

39. §.

A plébános a templomgondnokkal együttesen jo-
 gosítva van a plébániai pénztárából 40 koronáig terjedő
 kiadásokat tenni.

Egy czim alatt, illetve ugyanazon tárgyra — melynél az egyes alkatrészek csekélyebb árai együttesen egy egésznek veendő — 40 koronától 100 koronáig terjedő kiadásokhoz a kerületi alesperes írásbeli, — 100 koronát túlhaladó kiadásokra pedig már az egyházmegyei hatóság engedélye kívántatik meg, a mely iránti kérvényhez csatolandók a templomvagyon tőkeállományának és átlagos évi jövedelmének és kiadásainak kimutatásai, valamint a kerületi alesperes véleménye. Az esetre, ha 600 koronán tulmenő kiadás engedélyezéséről lenne szó, a felsoroltakon kívül még melléklendő a kegyúr, ennek hiányában a hitközségi képviselőtestület nyilatkozata is.

40. §.

Ha a templomi folyó vagy rendkívüli kiadásokra a pénztár elég fedezetet nem nyújt, vagy valamely alapítványi tárgy körül költsékezés szüksége merül fel, ez esetben köteles a plébános az egyházmegyei hatósághoz, a templomgondnok által is aláírt és kellőleg felszerelt kérvényben a pénz kiutalványozásáért folya-
modni.

Ha a 100 koronát túlhaladó kiadások engedélyezése iránt — az előző 39. §-ban előírt — kérvény az egyházmegyei hatósághoz oly esetben nyújtandó be, midőn a házi pénztár ezen kiadásokra fedezetet nem nyújt és a fizetési kötelezettség halsztást nem tűr: akkor ezen kérvényben a szükséges fedezetnek az alapítványi főpénztárból való egyidejű kiutalványozása is kérhető. — E kérvényhez mindjárt csatolandó a kiveendő pénzösszegnek megfelelő értékű elismervény és a kivéti összegről az 59. §. szerint kiállítandó nyugtatvány, a melyek ellenében a kiutalványozott összeg közvetlenül az alapítványi hivatal által küldetik ki, esetleg a beküldött elismervénnyel egyidejűleg, ha erre a templom-, vagy alapítványnak még követelése maradna fenn. A kérelem megtagadása esetében ennek csatolmányai is szabályszerű eljárás végett (27. §. utolsóelőtti bekezdés) visszaküldetnek.

41. §.

Ellenben mihelyt a templom-pénztárban a folyó és előre látott rendkívüli kiadások — melyek vizsgálat alkalmával igazolandók — fedezetén túl 100 korona vagy ezen felüli összeg egybegyűlt, e főlöleg — mindig a tizedes rendszer szabályai szerint kikerekített összegben — az egyházmegyei hatóság útján a Pécs-egyházmegyei alapítványi hivatalba szállítandó.

Az e részben felmerült és bebizonyított mulasztásért a plébános, illetve helyettesítője a kamatvesztes pénztár irányában teljes kártételt nyújtani köteles.

VII. FEJEZET.

**A plébániai vagyon kezelése, gyümölcsöz-
tetése.**

42. §.

A szorosan vett javadalmi ingatlanok mikénti gyümölcsöztetése — a jókarban tartás iránti teljes felelősség terhe mellett — magára a javadalmasra vagy jogosult helyettesítőjére tartozik.

Három évnél hosszabb időre kötött bérleti vagy haszonbérleti szerződések az utódra nézve csak az egyházmegyei hatóság jóváhagyásával ellátva kötelezők.

43. §.

Az egyházi (templomok, kápolnák tulajdona) és alapítványi ingatlanok gyümölcsöztetése, az illető ingatlan természetének megfelelőleg és a helyi szokáshoz alkalmazkodva, mégis a templomgondnok okvetlen közbenjötté mellett történik.

44. §.

Házilag vitt kezelés esetében — mely főképp oly ingatlanokra nézve, melyek munkáltatási szolgálmi jog-

gal vagy a községbeliek által ingyenes megmunkálás kedvezményével kapcsolatosak, nem mellőzendő — a kiadások és bevételezések, illetve a termények fölmérése a plébános és templomgondnok együttes jelenletében, a termények értékesítése pedig akár árverezés, akár más alkalmasabbnak talált módon, de mindenesetre nyilvánosan történjék.

45. §.

Haszonbérbe ezen ingatlanok csak is nyilvános árverezés útján és a legtöbbet ígérőnek adhatók, kivel azután szabályszerű haszonbéri szerződés kötendő.

Az árverezés menetéről jegyzőkönyv veendő fel, mely a plébános és templomgondnok aláírásain kívül az összes jelenvolt árverezők aláírásaival látandó el.

46. §.

A szerződésben, a szokásos és törvényes kellékek kivül, kikötendő a haszonbérnek félévi egyenlő előleges részletekben történendő fizetése és a szerződés aláírása alkalmával egy félévi bérösszegnek készpénzben vagy állampapirban óvadékképp (Cautio) való letétele, megjegyeztetvén, hogy ez, az utolsó részletbe fog betudatni. Ezen óvadék a pécs megyei alapítványi hivatalhoz megfelelő kezelés czéljából való utalás végett az egyházmegyei hatósághoz küldendő, időközi kamatai pedig a haszonbérlőnek kiadandók.

Kikötendő még a szerződésben az épületek tűzkár elleni biztosítása, per esetére a sommás eljárás és a plébániához legközelebb eső kir. járásbiróság illetősége.

47. §.

A szerződés jóváhagyás végett bemutatandó :

a) ha az 3 évnél hosszabb időre nem köttetik és az évi bérösszeg a 100 koronát meg nem haladja, a

hitközségi képviselőlet javaslatával együtt a kerületi alesperesnek ;

b) ha az 3 évnél hosszabb időre szándékoltatik kötetni vagy az évi bér a 100 koronát meghaladja, a hitközségi képviselőlet és kerületi alesperes javaslataival az egyházmegyei hatóságnak

48. §.

A szerződés három eredeti példányban állítandó ki, melyből két példány a szerződő feleknek jut, — a harmadik ellenben és pedig a 47. §. a) pontja esetében a kerületi alesperesnél, — míg az ugyanazon §. b) pontja esetében az egyházmegyei hatóságnál marad.

49. §.

Egyházi, javadalmi és alapítványi tőkéket képező államkötvények, úgy egyéb értékpapírok és szelvényeik esetleges kötményeztetés, illetve a Pécs egyházmegyei alapítványi hivatalnál való kezelés, vagy letételében leendő megőrzés végett, mégis a királyi adóhivatalnak, avagy kamatfizető pénztárnak, melynél esetleg a kamatok folyósítása történjék, és a tulajdonos jogi személynek szabatos megnevezése mellett az egyházmegyei hatósághoz felterjesztendők.

Az alapítványi hivatalnak az átvételt igazoló elismervénye azonnal, esetleg a kötményeztetés után kiszolgáltatandó.

50. §.

A templomoknak, kápolnáknak azon tőkéi, melyek nem bírnak alapítványi rendeltetéssel, magánosoknál is, de soha személyes hitelre, hanem okvetlenül ingatlanokra, ezek becsértéke $\frac{1}{3}$ -dának erejéig és első helyen való telekkönyvi bekebelezéssel, valamint az épületeknek tűzkár elleni biztosítása mellett elhelyezhetők,

Malmok és szőlők csak mellékjelzálogul fogadhatók el.

51. §.

A javadalmi törzsvagyon állagát, nemkülönben a szorosan vett alapítványi vagyont képező összes tőke-pénzek, tehát a már meglevők visszafizetésüknek esetében úgy, mint az ujonnan keletkezők, gyümölcsöz-tetés végett az egyházmegyei hatóság útján okvetlenül a Pécsegyházmegyei alapítványi hivatalba szállítandók.

Alapítványi tőkepénzeknek ingatlanokba (szántó-földek, rétek) fektetését csak különös tekintetet érdemlő esetekben, az illető alapítványok vagyonának szembe-szökően nagyobb és biztos jövedelmezőségének okából, a kegyur, ker. esperes és hitközségi képviselő irásbeli hozzájárulásával és csakis kivételesen engedélyezi az egyházmegyei hatóság.

Az erre vonatkozó szerződésekben vevők gyanánt a 16. §. értelmében egyenkint és névszerint felsorolandók az érdekelt alapítványok, megjelölésével annak, hogy az egyes alapítványok, a vételárhoz mely összeggel járulnak, illetve hogy mekkora az egyes alapítványok-nak tulajdonjogi részessége a kérdéses ingatlanban; a minnek a telekkönyvi bekebelezésnél is kifejezésre kell jutnia.

Házak, szállók, malmok ilyenmő jogügyletből ki-zárva.

Az ily befektetési engedély iránti kérvényhez becsatolandók a megvásárolandó ingatlan telekkönyvi kivonata, kataszteri íve, hiteles becstje, helyrajza, a legközelebbi piac tiz évi átlag sze-rinti terményárfolyama, a kegyuraság, a ker. esperes és a hit-községi képviselő hozzájárulási nyilatkozata.

52. §.

Azon plébános vagy helyettesítője, ki templompénzt az 50. §-ban előirt biztosíték nélkül, avagy javadalmi-, vagy alapítványi törzstőkét, tőkésített kamatokat, ha mindjárt kellő biztosíték mellett is, magánegyéneknél,

társulatoknál, város- vagy községnél, szóval: bárkinél elhelyez, avagy az egyházmegyei hatóság külön enge-délye nélkül ingatlanokba fektet, hűtlen kezelésben magát ipso facto elmarasztaltnak tekintse és az ekként elhe-lyezett pénzre nézve a templom, a javadalom vagy alapítvány adósává lesz, mely pénzt az első megintéstől számítandó három hónap alatt az egyházmegyei ható-sághoz szállítani köteles és ha e kötelezettségének ezen idő alatt eleget nem tenne, javadalma egyházi zárlat alá veendő, makacszkodás esetében pedig az egész ügy, az egyházi fenyték alkalmazása iránt teendő indítványtétel végett, a szentszéki ügyésznek kiadandó; fentartatván természetesen az ily szabályellenes módon elhelyezett tőke iránti keresete az egyenes adós ellen, mely kereset sorsa azonban a jelen §. rendelkezéseit semmiben sem befolyásolhatja.

53. §.

Jelen szabályzat életbeléptetése napjáig — bár ille-téktelenül és helytelenül — telekkönyvi bekebelezés nél-kül elhelyezett egyházi (templomi, kápolnai) pénzek — a mennyiben érdemes és kellő biztosítékot nyújtani ké-pes az adós — figyelemmel az 50. §. rendelkezéseire telekkönyvileg haladék nélkül bekebelezendők, ellenkező esetben felmondandók és esetleg per útján behajtandók. Javadalmi és alapítványi tőkék kivétel nélkül felmondan-dók és behajtandók.

54. §.

Jelen szabályzat életbe léptetése napját követő öt év lejártával az előző 53. §.-ban érintett tőkék tekin-tetésben is a plébános, illetőleg helyettesítője az 52. §. rendelkezése alá esik.

55. §.

A plébános, illetve helyettesítője, vagy a templom-

gondnok az egyházmegyei hatóság engedélye nélkül a plébániai vagyomból sem pénzt kölcsön, sem ingatlanokat haszonbérbe nem vehetnek.

56. §.

Plébániai pénzvagyon gyümölcsöztetésére takarékpénztárakat igénybe venni nem szabad. A mennyiben tehát ily pénzek takaréktári könyvecskékben elhelyezve volnának, a takarékpénztárból késedelem nélkül kiveendők és az egyházmegyei hatóság útján a Pécsegyházmegyei alapítványi hivatalba szállítandók.

57. §.

Minden az egyházmegyei hatósághoz bérmentesítve küldött pénzzzállítmányra vonatkozólag jelentés is terjesztendő fel, melyben röviden, de szabatosan megírandó a pénz jogi természete és rendeltetése; az alapítványi pénzeknél tüzetesen kiteendő, mennyi a tőke, és a tőkésített kamat, továbbá az alapító vezeték- és keresztreve, az alapítvány célja, az egyházhatósági jóváhagyás kelte és száma; a javadalmiaknál azok eredete.

58. §.

A Pécsegyházmegyei alapítványi hivatal köteles az egyházi (templomi, kápolnai) és oly alapítványi tőkék kamataira vonatkozólag, mely utóbbiak rendeltetésükhöz képest nem évenként, hanem csak bizonyos időközökben használandók fel és ennél fogva tőkésítendőek, minden évi tőkésítés alkalmával, erről a plébániai hivatalt értesíteni, mely értesítés elismervényül szolgál.

Csak a hol és a mennyiben a templom, avagy kápolnák folyó szükségletei tőkék évi kamataira részben, vagy egészben, állandóan vagy kivételesen rászorulnának, van az ily kamatok tőkésítettésétől eltérésnek helye. Ha az évi kamatok igénybe vétele állandóan szükséges, akkor az ezekből megkivántató összeg jelzése mellett az alapítványi hivatal nyilvántartás végett erről egyszer

mindenkorra, ha pedig ez csak kivételesen fordulna elő, akkor a kiadatni kívánt összegről ugyanazon hivatal azon évi december 1-ig értesítendő.

59. §.

Köteles a Pécsegyházmegyei alapítványi hivatal a javadalmi-, mise- és oly alapítványi tőkék kamatait, melyek évenként visszatérő célokra felhasználandók, a jogosult plébánosnak a plébániai pecséttel ellátott „hivatalos nyugtatvány“-ára félévenként utólag — mégis az ujlag elhelyezett tőkék után, 30 napi elhelyezési időszak figyelembe vétele mellett — kifizetni.

A nyugtatványok, úgy a kamatokra vonatkozó bármely nehézmény hivatalos portomentes levélben közvetlenül a Pécsegyházmegyei alapítványi hivatalba küldendőek.

60. §.

A keresztt, szobor, kép, kalváriastatiók alapítványaira nézve különösen rendeltetik: hogy ezentúl csak a törzstőkék és ezeknek a folyó évre szóló kamatai tartandók egyenként nyilván, a tőkésített kamatok ellenben egyesítettvén egy közös tartalékalapot képezendnek, melyből az alapítványi tárgyak fentartása in solidum fog eszközöltetni.

E nemű alapítványi tárgyak körül felmerülő kiadások csak az egyházmegyei hatóság engedélyével eszközölhetők.

61. §.

Új anyakönyvek beszerzési költségei az összes plébániai anya- és fiókközségi templomokat, vagyonuknak arányában, számadási, anyakönyvi másolatok, kivonatok s más nyomtatványok, úgy irodai költségek a plébánost, illetve helyettesítőjét terhelik.

VIII. FEJEZET.

Az egyházi vagyon nyilvántartása és elszámolása. I. Az ingatlanok- és ingó tárgyakra nézve :

62. §.

A plébániai ingatlanok-, úgy ingó tárgyaknak nyilvántartása leltározás által történik.

63. §.

Minden egyes templom- és kápolna-, nemkülönben a plébániai javadalomról külön-külön leltár készítenőd.

A Leltár felirata ez :

Pécsi egyházmegye.

..... alesperesi kerület.

..... plébánia.

Leltára az-ik évre.

A leltár rovatai következők :

- 1) folyó szám ;
- 2) tárgy ;
- 3) súly ;
- 4) darab ;
- 5) érték, frt.....kr.....
- 6) észrevételek.

Ilykép rovatozott leltári nyomtatványok a lyceumi nyomdában mindenkor készletben tartatnak.

64. §.

A leltározás a plébános vagy helyettesítője és a templomgondnok által a kerületi alesperes és a hitközségi képviselőt kiküldöttje, illetve két római katolikus vallású községi előljáró közreműködése mellett történik.

65. §.

Minden leltár két részre osztandó.

Az első részbe veendőek fel az értékrovat figyelmen kívül hagyásával az ingatlanok, a szolgálmányok, deputatúmok stb. eredetők, területők, fekvésök, telekkönyvi

számaik, illetve terjedelmük, mennyiségük, minőségük, jogalapjuk kimerítő leírásával és a vonatkozó okmányokra való hivatkozással. A második részben felsorolandók az összes ingó tárgyak, a fundus instructus a leltári rovatok pontos kitöltése mellett.

Lezáratván a leltár, az összes közreműködők által aláírandó.

66. §.

Minden változás a leltárban kitüntetendő és bevezetendő, egyúttal az észrevétel rovatban hivatkozás teendő a vonatkozó és a változást igazoló okmányra.

Az idők folytán önmaguktól megsemmisült vagy elhasznált tárgyak törlése alesperesi engedély alapján történhetik csak.

67. §.

Minden leltár három példányban készítenőd, melyek közül az egyik a plébánia pénzszekrényében, illetve levéltárában őrzendő, a második az alesperesnél tartandó, a harmadik végre az egyházmegyei hatósághoz felterjesztendő.

68. §.

A jelen fejezet értelmében a leltár 1894-ik év végeig elkészítenőd, 1895-ik évtől kezdve pedig minden ötödik évben átvizsgálandó és újból elkészítenőd.

Ennek elmulasztása esetében a plébános az egyházmegyei papi nyugdíjalap javára 40 koronáig terjedő rendbirságban fog elmarasztaltatni.

II. A plébániai tőkepénzek és pénzbeli jövedelmekre nézve :

69. §.

A plébániai tőkeállományból az egyházi és alapítványi tőkék kamatainak, valamint a templom-, ká-

polna- és alapítványokat illető mindennemű pénzbeli jövedelemnek nyilvántartása és elszámolása a „Pénztári Napló“ és a „Számadások“ alapján történik.

A.) A „Pénztári Napló.“

70. §.

A számadás szerkesztésének és a pénztár kezelésének alapját a „Pénztári Napló“ képezi. Vezetésére a legnagyobb gond és figyelem fordítandó.

71. §.

A pénztárkezelő minden pénztárra nézve külön „Pénztári Napló“-t tartozik vezetni úgy, hogy a „Pénztári Napló“ egyszerű lezárása által a pénztár készlete azonnal megállapítható legyen.

72. §.

A Pénztári Napló iveri könyvbe köttetendők; a lapok folyó számmal látandók el és zsinórral átfűzendők. A zsinór először az alesperes, illetve a kerületi jegyző (120. §.) pecsétjével és a végén a plébániahivatal pecsétjével lepecsételendő.

A könyv lapjainak oldalszáma, mielőtt használatik, ekkép: „az n—i plébániahivatal által vezetett Pénztári Napló 120, azaz egyszázhusz oldalt tartalmaz. Kelt.....“ a borítéklap első oldalára feljegyzendő és az alesperes (kerületi jegyző) és a plébános, illetve helyettesítője által aláírandó.

73. §.

Az ekkép hitelesített Pénztári Napló annyi részre osztandó, a hány önálló pénztár kezeltekik.

74. §.

A Pénztári Naplónak a következő rovatokat kell tartalmaznia:

a) tételszám;

b) bevétel vagy kiadás napja;

c) tárgy;

d) bevétel tőkében, kamatban és egyebekben;

e) kiadás tőkében, kamatban és egyebekben.

Ily „Pénztári Napló“-k bekötve a lyceumi nyomdában mindenkor készletben tartatnak.

75. §.

A Pénztári Napló első tételét az előző évi készpénzmaradvány, tőke és jövedelmi fölöslegek szerint elkülönítve, esetleg a túlkiadás képezi.

Ez után sorrendben, a rovatok pontos kitöltése melletti tüzetes körülírással vezetendők be a tőkében vagy jövedelmekben előforduló bevételek és kiadások.

76. §.

A naplózásra vonatkozólag a következők rendelkeznek:

a) A beérkező új alapítványok (a 20. §. betartása után) az alapító, illetve adományozó nevének, lakhelyének, az alapítvány, illetőleg adomány céljának körülmenyes felsorolása mellett naplózandók; az összeg a tőke-bevételi rovatba irandó.

b) Ugyanígy számolandók el, a keletkezés feljegyzése mellett, a javadalom, templom, kápolna vagy egyéb hasonczélú pénztárak tulajdonát képező bármi czimen befolyó tőkepenz.

c) Értékpapirokban vett alapítványok vagy adományok az alapító, illetve adományozó nevének, az alapítvány vagy adomány céljának, a papir nemének, számának, az első szelvény esedékességi napjának pontos megjelölése mellett teljes névértékben jegyzendő bevételekbe. Egyuttal az értékpapir névértéke, mint gyümölcsözölég elhelyezett alaptőke azonnal kiadásba helyező. Itt, valamint az adósokról vezetett jegyzékben

feljegyzendő, hogy az értékpapir hol helyeztetett el megőrzés végett.

d) Ha készpénzen vásároltatik értékpapir : a vételár összege a számla csatolása mellett a tőkerovatban kiadásba, az értékpapir, miként az előző *c)* pontban rendeltetett, teljes körülírással bevételbe — és azonnal, mint gyümölcsöző tőke kiadásba számolandó.

e) Ha az értékpapir kötményeztetés végett az egyházmegyei hatósághoz terjesztetik fel (49. §.), ezen körülmény feljegyzése mellett az elszámolás, hasonlólag az előző *c)*, *d)* alatti pontokban előadott módon eszközöltetik.

f) Ha felszaporodott kamatok vagy jövedelmek tőkésítettnek, a tőkésített összeg a jövedelem-rovatban kiadásba tételnek és a számadás illetékes helyén, mint új tőke feljegyeztetik.

g) A Pécs-egyházmegyei alapítványi hivatal által tőkésített kamatok (58. §.) a plébános által rendeltetésök-höz képest eszközölt felosztás szerint mint befolyt kamatok bevételezendők és egyuttal, mint gyümölcsözőleg elhelyezett tőkék kiadásba teendőek

h) A gyümölcsöző kölcsöntőkéből visszafizetett összegek kivétel nélkül naplózandók. Bejegyzendő az adós neve, valamint az alap, melyből az adós a kölcsönt nyerte ; a tőke a tőkerovatba, a kamat pedig, figyelemmel az alábbi *j)* pontban rendeltekre, a kamatrovatba irandó.

i) A gyümölcsöző elhelyezés alá kerülő tőkék a kölcsönnevő nevének, lakhelyének, a tőke mikénti biztosításának, esetleg a hivatal czimének, melynél a tőke-pénzek kamatra letétettek, valamint az alap, melyből a kölcsön vagy elhelyezés eszközöltetik, felemlítése mellett, a tőkerovatban teendőek kiadásba.

j) A kizárólag plébániai javadalmat képező jövedelmek, mint gazdasági termények, javadalmi, mise és egyéb szintén személyi javadalmazásra tett alapítványi tőkék kamatai, stóla-jövedelmek nem tárgyai a naplózásnak. Ezekből az osztályrészesek is a naplózás mellőzésével lesznek kielégítve ; azonban a templomot vagy más pénztárt vagy czélt illető osztályrész már naplózás tárgyát képezi.

Ez utóbbiakra nézve megengedtetik :

1-ször hogy a kézi misék, stóla, harangozás vagy más többször ismétlődő jövedelmekből, a templom- vagy más pénztár javára eső kisebb részösszegek csak akkor vezetendők egy összegben a Pénztári Naplóba, ha az összegyűlt összeg a hat koronát eléri ; azonban a bevételezést havonként egyszer okvetlenül teljesíteni kell ; ezen kisebb jövedelmek a bevételezésig jegyzékben nyilvántartandók, mely jegyzék a Pénztári Napló mellékletét képezi ;

2-szor hogy az alapítványi misék után járó osztályrészek félevenként vagy évenként egyszer számoltassanak el.

k) A templomokat, kápolnákat és alapítványokat illető jövedelmek gyümölcsöző tőkék utáni kamatok, valamint a kiadások, a szorosan vett javadalmiak kivételével, az előző *j)* pontban rendelték figyelembe vétele mellett esetről-esetre naplózandók ; a kölcsöntőkék utáni kamatfizetések azonkívül az adósokról vezetett nyilvántartási jegyzékbe is feljegyzendőek és a számadásban kitüntetendők.

B) A számadások.

77. §.

A számadások, melyek a törzs- és egyéb gyűjtött tőkék, valamint a pénztári kezelés állásának hű képét

tüntetik fel, az előző évi számadás és a folyó évi Pénztári Napló alapján állíttatnak össze.

Az összeállításához az előző évi számadás a mult évi vagyonmaradványnak, a folyó évi Pénztári Napló pedig a folyó évi kezelésnek adatait szolgáltatja.

78. §.

Az évi számadás kétféle alakban szerkesztendő, u. m. :

1. Templom-számadás.
2. Alapítványi számadás alakjában.

1. A templomszámadás.

79. §.

A plébániai anya- és fiókközségi templomok és kápolnák számadásai ugyanegy elv és szabály szerint egyenlő alakban, de külön-külön szerkesztendőik.

80. §.

A templomszámadás felirata ez :

Pécsi egyházmegye.

.....alesperesi kerület
plébánia
 T e m p l o m - s z á m a d á s a
évről.

81. §.

A templomszámadás rovatai következők :

I. M é r l e g .

- a) tételszám ;
- b) mérleg ;
- c) tőkében ;
- d) Kamat- és járandóságban.

II. G y ü m ö l c s ö z ő t ő k é k , b e v é t e l e k é s j á r u l é k o k k e z e l é s e .

- 1) tételszám ;
- 2) az adós neve, a pénztár, melynél a tőke gyümölcsözőleg elhelyeztetett, — egyéb bevételek ;

3) mikor kölcsönöztetett vagy helyeztetett el a tőke, van-e telekkönyvileg biztosítva, mikor fizettetett vissza, — egyéb észrevételek ;

- 4) gyümölcsöző tőkében tartozás ;
- 5) " " " " lerovás ;
- 6) gyümölcsöző tőkében marad az év végén ;
- 7) kamatláb ;
- 8) kamatok és egyéb jutalékokban m. é. hátralék ;
- 9) " " " " f. é. járandóság ;
- 10) " " " " összesen ;
- 11) " " " " lerovás ;
- 12) " " " " hátralék az év végén.

III. F o l y ó é v i k i a d á s o k .

- a) tételszám ;
- b) tárgy ;
- c) tőkében ;
- d) jövedelmekből a folyó szükségletekre.

Ilykép rovatozott templomszámadási nyomtatványok a lyceumi nyomdában mindenkor készletben tartatnak.

82. §.

A 81. §. szerint tehát a templomszámadás három főrészt öszlik, u. m. : I. A mérleg. II. Gyümölcsöző tőkék, bevételek és járulékok kezelése. III. Folyó évi kiadások.

83. §.

A „Mérleg“ az egész tőkevagyon, a bevételek és kiadások, valamint a pénztári feleslegek záreredményét tünteti fel.

A Mérleg 1-ső tételét a m. é. tőkevagyon és a jövedelem pénztári maradványa képezi.

Úgy a most említett mult évi, mint a számadási év végével mutatkozó maradványok akkép tüntetendők fel a mérlegben, hogy első pillanatra kitünjék : mennyi a gyümölcsöző-, mennyi a pénztárban maradt tőkevagyon és mennyi a jövedelmekből megmaradt felesleg.

A 2-ik tétel alatt felsorolandók egyenként a szá-

madási évben bevett új tőkék és összegezve a kölcsönökből visszafizetett, valamint a tőkésített kamatokból nyert összegek.

A 3-ik tételét képezi a kamatokban és jövedelmekben elért évi eredmény összege.

Ezek után a mérleg lezáratik és aláíratik.

84. §.

„Gyümölcsöző tőkék, bevételek és járulékok kezelése“ című részben a követelésekről, vagyis gyümölcsöző tőkékről, a folyó bevételekről, kamatok és jövedelmekről és a hátralékos tartozásokról adatik részletes számadás.

A megfelelő rovatok pontos kitöltése mellett a követelések és bevételek a következő sorrendben irandók össze:

- 1) az értékpapírok, — nemeik, számaik és őrizeti helyük felemlítése mellett — valamint kamataik;
- 2) a kölcsöntőkék és ezek kamatai;
- 3) a pécsegyházmegyei alapítványi hivatalnál elhelyezett tőkék és tőkésített kamatok, valamint ezek folyó kamatai;
- 4) a termények eladásából nyert összegek;
- 5) minden egyéb jövedelmek czimenként elkülönítve évi összegekben.

85. §.

A kegyuri adományból eredő oly templomföldek jövedékei, melyeket a kegyúr a templom, esetleg a lelkeszlak és tartozékai körül fenálló kötelezettségének lerovására a nevezett földek jogi természetéhez képest igénybe venni jogosítva van és igénybe vesz, a templom egyéb jövedelmeitől különválasztva nyilvántartandók; mégis a mennyiben ily földek munkáltatását a hitközség köteleességszerűen vagy jó szántából díjtalanul tel-

jesítené, az e szolgálmánynak megfelelő pénzérték nevezett földek jövedelméből levonásba s a templom egyéb jövedelmei közt állandó tételben bevételbe veendő.

86. §.

A „Folyó évi kiadások“ részben a tőkékből, kamatokból és jövedelmekből eszközölt kiadások számoltatnak fel; és pedig a tőkekiadások esetenként, a folyó szükségletekre fordított kiadások ellenben czimenként összegezve s okmányokkal igazolva.

87. §.

A 86. §-ban tárgyalt rész zárlata után a terményszámadás jegyzendő be és pedig a termények nemei szerint részletezve:

- 1-ször a múlt évi maradvány;
- 2-szor a folyó évi eredmény;
- 3-szor e kettőnek összege;
- 4-szer a folyó évi eladás mennyisége, és
- 5-ször az év végével volt maradvány.

2. Alapítványi számadás.

88. §.

Az alapítványi számadás felirata ez:

Pécsi egyházmegye.

..... alesperesi kerület. plébánia.

Alapítványi számadás

..... évről.

89. §.

Az alapítványi számadás rovatai a következők:

- 1) folyó szám;
- 2) mikor tétetett az alapítvány;
- 3) a püspöki helybenhagyás keltje és száma;
- 4) az alapító neve;
- 5) mily célra tétetett az alapítvány;
- 6) alapítványi törzstőke összege;
- 7) „ tőkésített kamat összege;

8) az adós vezeték- és keresztnéve, a pénztár, hol a tőke vagy tőkésített kamat gyümölcsözőleg elhelyeztetett ;

9) mikor adatott kölcsön vagy helyeztetett el a tőke vagy tőkésített kamat, — van-e telekkönyvileg bekebelezve, — mikor fizettetett vissza a tőke, — egyéb megjegyzések ;

10) tőkében tartozás összege ;

11) „ lerovás összege ;

12) „ marad az év végén ;

13) kamatláb ;

14) kamatokban m. é. hátralék összege ;

15) „ f. é. járandóság „

16) „ összesen ;

17) „ lerovás összege ;

18) „ hátralék az év végén ;

19) az alapítvány bevételei és kiadásai ;

20) ezek összege.

Ilykép rovatozott alapítványi számadási nyomtatványok a lyceumi nyomdában mindenkor készletben tartatnak.

90. §.

Az alapítványi számadásban felszámolandó kivétel nélkül, minden alapítványi és javadalmi vagyont képező értékpapir és tőkepénz.

91. §.

Ezen számadás három részből áll:

a) alapítványi rész (1—7. rovat) ;

b) követelési rész (8—18. rovat) ;

c) bevételi és kiadási rész (19—20. rovat).

92. §.

A számadás tárgyai *három csoportba* osztandók:

Az I. csoportban, a számadás 1—7. rovataiban chronologiai sorrendben felsorolandók azon alapítványok, melyeknek kamataik évenként a kitűzött célra elhasználandók, mint: mise-, szegény-, iskola-, jutalom-, ösztöndíj-, tanító-, templomszükségleti-, lámpaolaj-, gyertya-, tömjén-, stb. hasonczélú alapítvány. Nemkülönben a

plébánia javadalmi törzstókéék és a fundus instructusbeli tőkeösszegek ; továbbá a földtehermentesítési tizedjárdékok (sedecima) ; javadalmi földmunka- és párbérváltsági évi összegek, föld-, szőlő-, regale- vagy bármely ingatlanok eladásából eredt tőkeösszegek, erdőpénzek akár a plébánost, a segédlelkészt, kántort, kántortanítót, akár a templomgondnokot, vagy harangozót illessék.

A számadás 8—18. rovatainak pontos kitöltésével kitüntetendő, hogy az alapítványi tőke hol, vagy kinél van gyümölcsözőleg elhelyezve, hogyan van biztosítva, az eszközölt tőke-visszafizetések összege, kamatkövetelés, bevétel és hátralék összege. A tizedjárdékok és földmunkaváltságok a számadás 15—18. rovataiban tün- tetendők ki.

A 19—20. rovatban kitüntetendő, hogy a 17. rovat szerint befolyt kamatokból kinek vagy mire mennyi lett kifizetve.

A II. csoportban a számadás 1—7. rovataiban, chronologiai sorrendben felhozandók azon alapítványok, melyek egy bizonyos célra szolgálnak és melyeknek kamataik hosszabb vagy rövidebb ideig — ugyanazon célokra — tőkésítés mellett összegyűjtendők, esetleg időközönként egészben vagy részben elhasználandók ; továbbá azok, melyek a kamatok tőkésítése által, bizonyos előre meghatározott összeg elérésével, avagy feltétel, vagy idő beálltával lépnek életbe.

Ilyenek pl. templomok, kápolnák, iskolák, egyéb épületek emelésére vagy fenntartására, harang, orgona, szentségtartó, kehely beszerzésére vagy fenntartására tett alapítványok ; végre oly misealapítványok is, melyek csak az alapítónak halálával szolgálnak a célnak, addig pedig kamataik tőkésítendőek stb.

Ezen alapítványok törzstőkéinek és tőkésített kamatainak felszámolására vonatkozólag rendelkeznek:

a) hogy a számadás 1—5. rovatainak pontos kitöltése mellett, a 6. rovatban tisztán a törzstőkék, a 7. rovatban pedig az összegyűjtött és már gyümölcsözőleg elhelyezett kamatok tüntetendők ki;

b) hogy a számadás 8—18. rovataiban a 6. és 7. rovatokban kitüntetett alapítványi törzstőkék és tőkésített kamatok fedezetéül szolgáló követelések és ezek kamatai számoltassanak fel, úgy, mint az az I. csoportra vonatkozólag rendelkezett. — Végre!

c) hogy a bevételek és kiadások az okmányok csatolása mellett, valamint a tőkésített kamatok, mint elhelyezett új tőkék a számadás 19—20. rovataiban számoltassanak el.

A III. csoportban, a számadás 1—7. rovatainak pontos kitöltése mellett, chronologiai sorrendben felsorolandók: a kereszt-, szobor-, kép-, kalvária-statio-alapítványok és pedig egymásután a 6. rovatban a törzstőkék és végül a 7. rovatban a csoport utolsó tétele gyanánt az előző tételek alatt felsorolt alapítványok mult és folyó évi tőkésített kamatainak összege (60. §.)

A számadás 8—18. rovataiban a megfelelő vízszintes rovatba jegyezve elszámolandók a 6. és 7. rovatban kitüntetett alapítványi törzstőkék és tőkésített kamatok fedezetéül szolgáló követelések és ezek kamatai.

A számadás 19. és 20. rovataiban a bevételek és kiadások, ide értve a tőkésített kamatokat is, lesznek részletesen bejegyzendők. A kiadási okmányok melléklendők.

93. §.

A mennyiben az alapítványt ingatlan képezné, ez a számadás 9. rovatában irandó körül, a bevételek és kiadások pedig a 19—20. rovatban tüntetendők ki.

94. §.

Ha a III. csoport körébe tartozó új alapítványok tételnek, ezek közvetlenül a már meglévők után, a tőkésített kamatok tétele előtt vezetendők a számadásba, úgy, hogy a tőkésített kamatok ezen csoportnak mindig utolsó tételét képezzék.

95. §.

A csoportok egyenként összegezendők és a számadás végén összevonandók.

96. §.

Ezen zárlat után a számadás 4—7. rovataiban még következők mutatandók ki:

1. mennyi van összesen a Pécsegyházmegyei alapítványi hivatalnál elhelyezve

az I. csoportból,

a II. csoportból és

a III. csoportból készpénz-tőkében és tőkésített kamatokban;

2. mennyi van elhelyezve ugyanott értékpapirokban;

3. mennyi van magánosoknál elhelyezve

az I. csoportból,

a II. csoportból és

a III. csoportból készpénz-tőkében és tőkésített kamatokban;

4. mennyi az összes itt felsoroltak összege.

97. §.

Nyilvántartás céljára külön jegyzékben vezetendők a templom-tőkepénzek és pedig a szerint, a mint magánadósoknál, a Pécsegyházmegyei alapítványi hivatalban készpénzben vagy értékpapirban vannak elhelyezve.

98. §.

A számadások, még pedig a templomiak három, az alapítványiak két példányban, valamint az ezekre

vonatkozó levelezések kizárólag magyar nyelven szerkesztendők.

A slavoniai területen levő pécsegyházmegyei plébániák egy-egy templom- és alapítványi számadási példányt kötelesek az egyházmegyei hatóság részére latin nyelven szerkeszteni, a plébániai példányok latin nyelve megtartható, a horvát kormány példánya különben is horvát nyelven lévén szerkesztendő.

Az illető plébánosok és alesperesek a különféle nyelven szerkesztett egynemű számadási példányok tartalmi azonosságáért aláírásukkal kezeskednek.

99. §.

A mely számadások fenti követelményeknek meg nem felelnek, a hiányok pótlása vagy esetleg újbóli készítés végett visszaküldetnek.

100. §.

A Pénztári Napló minden év december 31-én lezárandó, a plébános illetve helyettesítője és a templomgondnok által aláírandó.

A következő év január 31-ig a számadások összes példányai tekintet nélkül arra, hogy a vagyon kezelésében beállott hiány iránt a felelős számadók ellen van-e eljárás folyamatban vagy nem, elkészítendők; mely esetben a hiányzó vagyonbeli követelés az illetők terhére jegyezve tüntetendő ki.

A számadások a plébános, illetve helyettesítője és a templomgondnok által aláírandók.

A Pénztári Napló lezárása és a következő év megkezdése közt legalább annyi tér hagyandó, hogy a számvizsgáló bizottság (115. §.) aláírásai elférjenek.

IX. FEJEZET.

Változás a plébániai vagyon kezelésében.

101. §.

Ha a plébános vagy templomgondnok hosszabb távollét vagy betegség által akadályozva van a plébániai vagyon kezelésében, köteles a plébános hivatalbeli, a templomgondnok pedig ön maga által választott bizalmas és teljesen megbízható helyettesének a plébániai pénztár kulcsát átadni, ki ezen átvétel által a további kezelésért megbízóinak felelősségét is magára veszi; a miért is a Pénztári Napló alapján a pénztári pénzkészlet megolvastatik, s hogy ez a Pénztári Naplóval megegyez, a Pénztári Naplón megjegyeztetik s mind a két számadó, úgy az átvevő által aláíratik.

102. §.

Az ideiglenes kezelés lejártával a pénztár a rendes kezelők által ugyanczen (101. §.) eljárás mellett ismét átvéttetik.

103. §.

Ha a plébániai vagyon kezelésében végleges személyváltozás áll be, akkor rendszeres, teljes átadás, illetve átvételnek kell — az összes plébániai vagyonra nézve, az összes leltárok, az előző évi összes számadások és a folyó évi Pénztári Napló alapján, a kerületi alesperes vagy megbízottja és a hitközségi képviselőt két kiküldöttjének, illetve az e végből meghívott két római katolikus vallású községi előljáró jelenlétében — véghez mennie.

Ha a plébániai vagyon kezelésében beállott végleges változás a plébános elhalálása vagy hivatalától megválása folytán történt, akkor a fenti átadás és átvétel véghezviteléhez a kegyur is, illetve megbízottja meghívandó.

104. §.

A hivatalától megvált plébános vagy templomgondnok, illetve megbizottjuk vagy végrendeleti végrehajtójuk a leltárak-, számadások- és a Pénztári Naplóban kitüntetett összes vagyont, a vonatkozó okmányokkal — és ha az átadó templomgondnok, az általa vezetett „Alapítványi gondnoki napló“-val és a jelen szabályzat §§-ait tartalmazó könyvvel együtt — átadja, az utód pedig átveszi, mit mindketten saját minőségükben az összes leltárak, számadások, Pénztári Napló, esetleg „Alapítványi gondnoki napló“ aláírásával igazolnak, mely jogi tény megtörténtét az átadó bizottság összes tagjai aláírásukkal hitelesítéskép megerősítik.

105. §.

Az átadás-, illetve átvételnél eljáró alesperesnek jár, még pedig a templomgondnok-változás esetében a templompénztárból, ellenben plébánosváltás eseteiben, jelesen plébános-előd és plébános-utód közt, ezektől egyetemlegesen, plébános-előd és administrator-utód vagy administrator-előd és plébános-utód közt, az átadó plébánoselődtől, illetve az átvevő plébánosutódtól 6 korróna napidíj és fuvartérimény, melyek 8 nap alatt okvetlenül kifizetendők.

106. §.

Mind az átadó, mind az átvevő élhetnek jogfentartással és ezt jegyzőkönyvbe vétethetik, de ez sem az átadás, sem az átvétel elhalasztását vagy megtagadását nem eredményezheti.

107. §.

Máshová távozó plébános helyét addig el nem hagyhatja, míg ideiglenes vagy végleges utódjának az átadást nem teljesítette.

Ha rendkívüli körülmények vagy elháríthatlan aka-

dályok miatt átadás előtt mégis kénytelen lenne távozni, ezen kivételes esetben köteles távozásától számított, legfeljebb 15 nap alatt régi plébániájában akár személyesen, akár írásbeli felhatalmazott által megjelenvé az átadást szabályszerűen teljesíteni.

108. §.

Az átadás-átvétel megtörténtéről az egyházmegyei hatósághoz 8 napon belül a közbenjárt kerületi alesperes által jelentés teendő.

109. §.

Minden plébánosutódnak és administratornak nemcsak jogában, de kötelességében is áll az elhunyt plébános hagyatéki tömegével szemben bírói uton, — más helyre költözött plébánoselőddel szemben pedig a Szent-szék előtt a javadalmi földek kizsarolása, a javadalmi ingatlanok elhanyagolása és rongálmányok czimén kártérítési keresettel személyesen, és ha szükséges, meghatalmazott ügyvédje által fellépni.

A ki ezt 3 hó leforgásán belül megindítani elmulasztja, igényeiről lemondottnak fog tekintetni és ellene, e miatt bármely oldalról emelt igényvel szemben már személyes felelősséggel és kötelezettséggel birand.

X. FEJEZET.

A plébániai vagyon kezelésének és elszámolásának ellenőrzése.

110. §.

A plébániai vagyon kezelése és elszámolása felett a főfelügyelet a megyés püspököt illeti, ki ezt a kerületi alesperesek, főesperesek, püspöki biztosok és az egyházmegyei számvevőség által gyakorolja.

111. §.

A plébániai pénztár és számadások vizsgálatára egy külön számvizsgáló bizottság alakittatik, melynek

elnöke: a kerületi alesperes, tagjai pedig: a felelős számadók, a kegyúr megbizottja, a hitközségi képviselőket két kiküldöttje, illetve két róm. kath. vallású községi előjáró.

A kegyúr megbizottjának elmaradása nem akadályozza a bizottságot eljárásában; azonban ily esetben azon tény, hogy a kegyúr e célból meghiva lett, igazolandó.

112. §.

A plébániai pénztár és számadások évenként egyszer megvizsgálándók, mely vizsgálat határnapját — mégis figyelemmel a számadások elkészítésére a 100. §-ban rendelt záros határidőre — az elnöklő kerületi alesperes tüzi ki és amelyhez ugyancsak ő hívja meg az illető plébános közvetítése mellett a számvizsgáló bizottságnak tagjait.

E vizsgálatnak legfőbb célja helyszíni közvetlenséggel megállapítani azt: vajjon a Leltárak-, Számadások- és a Pénztári Naplóban létezőként feltüntetett plébániai vagyonnak, első sorban pedig a tőke- és pénzállományak a plébániai pénztárban a megfelelő realis fedezete tényleg megvan-e vagy nincsen?

113. §.

Ily vizsgálat alkalmával mindenek előtt megolvasandó a pénzkészlet; azután megvizsgálándó a Pénztári Napló és pedig tételenként; megvizsgálándók továbbá az azoknak igazolványait képező nyugták, alesperesi és egyházhatósági engedélyek, melyek a felsorolt tételekkel összehasonlítandók; hasonlóképp megvizsgálándók az eladott terményekből befolyt vételárak tekintetében az egységi árak, melyek az árfolyammal is egybevetendők.

Az esetben, ha a pénzkészlet megolvasásakor nagyobb mennyiségű összeg találatnák, mint a minőt a 41.

§. megenged: szabadságában áll az alesperesnek a 41. §. szerinti fölösleget elismervény mellett magához venni és az egyházmegyei hatóság útján a Pécsegyházmegyei alapítványi hivatalba szállítani, vagy azt saját különös felelősségére a pénztárban meghagyva a számadó plébános által felterjesztetni.

Ezek megtörténte után a Pénztári Napló és az előző évi Számadások alapján, a vizsgálat tárgyát képező Számadásokban feltüntetett vagyona nézve tételenként megvizsgálándó: vajjon minden egyes tételnek meg van-e a kellő fedezete? Jelese: n

a) a Pécsegyházmegyei alapítványi hivatalnál elhelyezettekül szereplő tőkék- és értékpapirokról megvan-e a hivatalos elismervények?

b) a magánosoknál elhelyezetteként szereplő tőkékről megvan-e a törvényes köteleknek megfelelő kötelezvények, és vannak-e ezek az 50. §-ban rendelt óvatosságok betartása mellett telekkönyvileg biztosítva?

c) megállapítandó, hogy a magán-kötelevekben kitüntetett követelések egész összegükben fennállnak-e, vagy időközben törlesztettek-e azok egészben vagy részben? Mely cél elérése végett a helyben lakó adósok — kiknek személyazonosságáról is bizonyosság szerzendő — megidézendők, kihallgatandók, esetleg a számadókkal szembesítendők; ez eljárás megtartása alól a kamatösszeg befizetésének a számadók részéről történt bevezetése a bizottságot nem menti fel; távollakó adósokra vonatkozólag az utolsó kamatot tartalmazó levélboríték vagy posta-utalvány szelvénye követelendő be és vizsgálándó meg; kétely esetében a bizottság legjobb belátására bízván az ily kölcsöntőkék sorsa iránt való tüzetesebb meggyőződésszerzésnek módja;

d) elég tételt-e az alapítványi kötelezettségeknek? kielégítették-e az osztályrészesek? fordítottak-e kiadások a kitüntetett célra?

e) van-e a plébániának pénzszekrénye? el van-e az két kulccsal látva? kiknél vannak a kulcsok?

f) ninesen-e a templomgondnok jogai gyakorlatában és kötelességei teljesítésében a plébános vagy helyettesítője által korlátozva vagy épen akadályozva? Megvan-e kezeinél a jelen szabályzat §§-ait tartalmazó könyv?

g) vezeti-e a templomgondnok az „Alapítványi gondnoki napló“-t és hogyan? megegyezik-e ezen „Alapítványi gondnoki napló“ az alapítványi számadásban 1894. évi július 1-től keletkezetteknek kimutatott alapítványokkal? ha nem: a kisebb hibák kiigazítandók, azonban gyanút keltő körülmények esetében az egyházmegyei hatósághoz jelentés teendő;

h) a lehetőség határain belül és a viszonyok adta gyakorlati módon meggyőződés szerzendő: vajjon tette-e olyan alapítvány, melyet a templomgondnok az „Alapítványi gondnoki napló“-ba be nem vezetett?

i) kipuhatolandó: vajjon van-e tudomásuk a híveknek arról, hogy miképen kell az alapítványok tétele körül eljárni? és hogy a kinek alapítványa a templomgondnoknak „Alapítványi gondnoki napló“-jában bevezetve nincsen, olyannak tekintetik, mintha alapítványt nem is tett volna?

k) megvizsgálandók a sekrestyében kifüggesztett alapítványi táblás kimutatások és a hitközségi képviselő üléseinek és az ájtatos alapítványok jegyzőkönyvei azon czélból: vajjon az ujonnan keletkezett alapítványok be vannak-e pontosan vezetve?

l) kipuhatolandó, vajjon az ujonnan tett alapítványokról szóló alapító-levelek egyik példánya az alapítóknak, illetve ezek örököseinek kézbesítve lett-e?

m) szemmel tartandók e szabályzat egyéb rendelkezései, melyekre vonatkozólag az elnök köteles vezér-

fonalat a bizottságnak nyújtani és ez alapon megállapítandó, hogy azok mind és egyenként meg lettek-e tartva?

n) az ujonnan beszerzetteként szereplő tárgyak s egyéb változások be vannak-e az illető leltárakba vezetve, a változások beállta indokolva van-e?

114. §.

A teljesített vizsgálatról jegyzőkönyv veendő fel, melyben az a)—n) alatti pontok tekintetében észleltek, a netáni észrevételekkel, évenként felveendő és azután e jegyzőkönyv az összes jelenvoltak által aláírandó.

115. §.

Ha a számadások kifogástalanoknak, a pénztár állapota velök egyezőnek találtattak, akkor azok a következő záradékkal: „Jelen számadás az alulírott számvizsgáló-bizottság által megvizsgálatván, helyesnek és a pénztár állapota azzal egyezőnek találtatt. Kelt.“ látandók el és az egész bizottság jelenlevő tagjai által aláírandók.

116. §.

Kiseb hiányok és hibák a számadók által mindjárt helyreigazítandók, mi a záradékban is kitéüntetendő; nagyobb hiányok vagy hibák esetében a számadások újból szerkesztendőek és ennek megtörténtével a 113. §-ban rendelt módon megvizsgálandók.

117. §.

Minden helyesnek talált templomi és alapítványi számadást az összes vonatkozó okmányokkal, a Pénztári Napló másolatával és a vizsgálatról felvett eredeti jegyzőkönyvvel köteles a kerületi alesperes ezen év május havának végeig az egyházmegyei számvevőséghez (Pécs egyházmegyei alapítványi hivatal helyiségében) betérjeszteni.; 15 napnál többre terjedő késedelem

esetében az egyházmegyei papi nyugdíjalap javára 20 koronáig terjedő rendbirságban marasztaltatik el.

Ha a késedelem okozója a plébános vagy helyettesítője: akkor a fenti rendbirságban ez marasztalando el.

118. §.

A kerületi alesperesnek, illetve jegyzőnek a templom- és alapítványi számadások vizsgálatáért az anya- és fióktemplomok, ugy kápolnák részéről vagyonuk arányában 6 korona napidij és fuvar költség-téritmény jár, mely költségeket azonban egy, bármily okból, a rendes évi vizsgálaton kívül szükségessé vált vizsgálatért, az viseli, a ki erre okot adott és a ki ezeket 8 nap alatt az alesperes vagy kerületi jegyző kezére okvetlenül kifizetni köteles.

119. §.

Önmagától értetik, hogy a kerületi alesperes, illetve jegyző a rendes évi vizsgálaton kívül bármikor jogosítva van, sőt aggályra okot adó számadókra bizott plébániai pénztáraknál köteles is vizsgálatot tartani.

E jogosítvány a kegyurra is kiterjed.

120. §.

A kerületi alesperes plébániáját a 111—117. §§-ok szemmel tartásával és következményeinek terhe alatt a kerületi jegyző vizsgálja meg.

XI. FEJEZET.

A plébániai pénztár és számadások felülvizsgálata.

121. §.

A plébániai pénztár felülvizsgálása végett az egyházmegyei hatóság évenként bizonyos számú plébániákba, az illető kerület kebelén kívül levő alespereseket vagy plébánosokat fog püspöki biztosokként kiküldeni, kik a

körülményekhez képest eljövételüket csak annyival előbb fogják tudtul adni a felülvizsgálandó pénztárak kezelőinek, hogy a templomgondnok erről értesithető legyen.

122. §.

A püspöki biztos a felülvizsgálatot az előző X. Fejezetben letett elvek és módozatok szemmel tartásával a templomgondnok jelenlétében köteles megejteni és ezen eljárása eredményéről jelentést tenni.

Ezen eljárás alkalmából az egyházmegyei pénztárból fuvartéritménye, valamint napidija 6 koronával számítva fog kifizettetni.

123. §.

A főesperesek püspöki látogatások alkalmával a körülményekhez mért módon és mérvben s egyébkor pedig szabadon választott időben egyik-másik főespereségükhöz tartozó plébániának pénztárát szintén vizsgálat alá veszik, de e vizsgálatnak költségei hivatalos állásuk terhére esnek.

124. §.

A templom- és alapítványi számadások felülvizsgálatát az egyházmegyei számvevőség eszközli ezen szabályrendelet értelmében és a számadásokhoz mellékelt okmányok alapján.

Működése bizottsági ülésekben történik, melyeken elnököl azon főesperes, kinek főesperessége alá tartozó plébánia számadásairól van a szó.

E bizottság tagjai a kebelbeli papságból kinevezett két tagon kívül a Pécsegyházmegyei alapítványi hivatal két könyvelője.

125. §.

A számvevőségi észrevételekre, melyek vétbizonyítvány mellett kézbesitendők, a felelős számadók a kitű-

zött záros határidő alatt felelni, illetve a kellő felvilágosításokat megadni tartoznak. Ezen határidő be nem tartása esetében a késedelmezésért a felelős számadók az egyházmegyei papi nyugdíjalap javára 20 koronáig terjedő bírságban marasztaltatnak el.

A levelezések a kerületi alesperesi hivatal útján közvetlenül a számvevőséggel folynak. Innét küldetnek ki a felülvizsgálat után a jóváhagyott, esetleg visszavetett számadások is.

126. §.

A felülvizsgálat eredményéről a számvevőség az egyházmegyei hatóságnak évenként jelentést, felmerülő vitás kérdések esetében évközben is felterjesztést tesz.

A kormányhoz felterjesztendő templomszámadási példányokat ellenben minden év december hó végeig az egyházmegyei hatósághoz felterjeszti.

127. §.

A számadások számvevőségi jóváhagyásáról a hitközségi képviselet gyűlésén a számadók jelentést tenni tartoznak.

128. §.

A rendbírságok a számvevőség javaslatára a püspöki szentszék által állapíttatnak meg.

XII. FEJEZET.

A plébániai vagyon kezelőinek felelőssége.

129. §.

Ezen szabályzat szerinti eljárásban minden gondozásra, kezelésre bizott, bármily nemű plébániai vagyon tekintetében és irányában személyes felelősséggel és teljes anyagi kártérítési kötelezettséggel bírnak első sorban a plébános vagy helyettesítője, másodsorban a

templomgondnok; a kerületi alesperest, illetve jegyzőt ellenben csak harmadsorban és csak az esetben terhelő ilyen kártérítési kötelezettség, ha hanyag ellenőrzése könnyítette vagy elősegítette a felügyelete alatt álló valamely plébániában a pénz- vagy egyéb vagyon-sikkasztást vagy jogtalan felhasználást.

Z á r h a t á r o z a t.

Jelen szabályzat 1894-ik évi július hó 1-ső napjával lép életbe és minden plébánosnak annyi magyar vagy német, illetve horvát szövegű példányban küldetik meg, a mennyi kívántatik ahhoz, hogy a templompénztárban az egyházmegye magyarországi részében egy magyar szövegű, szlavonországi részében egy horvát szövegű példány megőrzés végett elhelyeztessék és ezenkívül minden egyes plébánosnak és minden egyes templomgondnoknak egy-egy megfelelő nyelven szövegezett példány használatul kezeikre adassék.

Pécsett, 1893-ik évi december hó 31-ik napján.

NÁNDOR, s. k.

püspök.

FÜGGELÉK.

A) Alapítólevél-minta.

*A teljes Szentháromságnak, az Atyának és Fiunak
és Szentléleknek nevében. Amen.*

Bélyeg.

Alulírottak, a Szt. Ágostonról nevezett pécsbuda-külvárosi plébánia lelkésze és templomgondnokai, mint a gondviselésünkre bizott plébániai vagyoni felelős kezelői jelen soraink rendében adjuk emlékezetül és bizonyosággal mindazoknak, a kiket illet, hogy Kalmár János, asztalosmester, plébániánkbeli jámbor hívő halhatatlan lelkének örök üdvéről gondoskodni óhajtván, azon hitbeli erős meggyőződésben, hogy a szentmiseáldozat a jámborul elhunytak lelkeit Isten szent színének boldog látására segíti,

- 1) *Ha az alapítvány még az alapító életében tétellett.*
- 2) *Ha az alapítvány végrendeletileg tétellett.*

Ad 1): miután ebbeli jámbor szándékát előzetesen már a templomgondnoknál bejelentette, ez pedig ezt az alapítványok gondnoki naplójába bejegyezte volna, előttünk együttesen jelenlevő plébániai vagyongazdálkodók előtt személyesen megjelenvén, két tanu jelenlétében azon megmásíthatatlan szándékát, óhajtatását és kérését nyilvánította, hogy a pécsbuda-külvárosi plébániatemplomban élte fogytáig az ő testi-lelki jóvoltáért évenként június hó 24-ik napján énekes szentmise, holta után pedig halálának évfordulati napján lelki nyugalmáért évenként énekes gyász-

mise Liberával tartassék, amivégre örök-alapítványképen kezeinkbe az egyházhatóságilag megszabott 105 frt, azaz: százöt forintnyi o. é. díjösszeget le is fizette, kérvén bennünket, hogy ezen tőkeösszeget a fenti célra örökös alapítványképen elfogadjuk, s annak egyházhatósági jóváhagyása végett a kellő lépéseket megtegyük.

A mely jámbor szándékát nevezett alapítónak méltányolván, ennek mindenkor teljesítettése iránt való, hivatalutódjainkra is átháruló kötelezettséget a pécsi egyházmegyei főtisztelendő Hatóság jóváhagyásának fentartásával ezennel elfogadjuk, kötelezvé magunkat és hivatalutódainkat, hogy a fent számjelzett alapítványi tőke épségben tartásáról, gyümölcsöző elhelyezéséről az egyházmegyei szabványok értelmében gondoskodni, az alapítványi tőke évi kamatait az alapítványbeli kötelezettségek teljesítéseért a lelkész, kántor, sekrestyés, harangozó, ministransok és a templom közt az előlirt arányban évenként kiosztani fogjuk, a minek bizonyosságára jelen levelünket aláírásainkkal és plébániánk pecsétjével megerősítve három eredeti példányban, az első plébániánk levéltára, a másodikat az egyházmegyei levéltár, a harmadikat az alapító részére kiállítottuk és a jelen levelünkben foglalt kegyes alapítvány elfogadása, megerősítése és jóváhagyása végett, az alapítványi tőkepénznek oly célból való egyidejűleges melléklése mellett, hogy ez a pécsegyházmegyei alapítványi főpénztárban gyümölcsözőleg elhelyeztessék, a pécsegyházmegyei hatósághoz tiszteletteljesen felterjesztjük.

Ad 2): végrendeletének 3. pontjában, mely imígyen szól: „Lelkem üdvéért a pécsbuda-külvárosi plébániatemplomban halálom évfordulati napján Liberával tartandó énekes gyászmisére örök alapítványképen hagyok 105 forintot o. é. azon hozzáadással, miszerint az ezen alapítványi tőke után járó 10%-os kincstári illeték töme-

gemből fizettségé, végakarata gyanánt azon jámbor szándékát nyilvánította, hogy a pécsbuda-külvárosi plébániatemplomban halálának, mely 1893-ik évi január hó 21-én történt, évfordulati napján lelkének nyugalmáért évenként énekes gyászmise Liberával tartassék és hogy az e czélra örök alapítványképen hagyományozott 105 forint, azaz : százöt forintos o. é. díjösszeget, miután ezen alapítvány a plébániánkbeli alapítványok gondnoki naplójába bevezettetett volna, a nevezett örök-hagyónak végrendeleti végrehajtója N. N. (örökös) kezeinkbe két tanu jelenlétében le is fizette, megkeresvén bennünket, hogy ezen tőkeösszeget a fenti czélra örökös alapítványképen elfogadjuk és annak egyház-hatósági jóváhagyása végett a kellő lépéseket megtegyük.

Mely jámbor szándékát a nevezett alapítónak stb. mint főlegb....., a harmadikat az alapító örökös-ei részére..... felterjesztjük.

Kelt Pécsen, 1893-ik évi július hó 20-án.

Eöztünk mint tanuk előtt :

N. N. s. k.
t a n u.

(P. H.)

N. N. s. k.
l e l k é s z.

N. N. s. k.
t a n u.

N. N. s. k.
templomgondnok.

N. N. s. k.
templomgondnok.

Jegyzetek : Mise- vagy javadalmi alapítványokról a fenti alakban kiállított oklevelek a II. fokozat szerint bélyegzendők.

Ha az alapító alapítványi levelet állit ki, vagy aláírja, 50 kros bélyeggel látandó el.

Tudományi, közoktatási és közjótékonyági czélokra tett, alapítványok, akár életben, akár halál esetére tétettek : az 1868 : XXIII. t.-cz. 21. §-a értelmében bélyegmentesek.

B) Adás-vételi szerződés-minta.

Adás-vételi szerződés,

50 kr. bel, eg.

mely egyrészről N. N. lelkész, mint a..... i plébánia javadalmasa és N. N., N. N. templomgondnokok, mint eladók — másrészről N. N. (és N. N.) lakos(ok) mint vevő(k) között a pécsegyházmegyei hatóság jóváhagyásának fentartása mellett a következő feltételek alatt kötött, u. m. :

1-ször. N. N. lelkész, mint a..... i plébánia javadalmasa és N. N., N. N. templomgondnokok eladják — N. N. (és N. N.) lakos(ok) pedig (egyetemes kötelezettséggel) megveszi(k) a.....

(itt bevezetendő az eladás tárgyát képező ingatlan birtok).....

..... korona fillér, azaz :
(szavakkal)..... korona..... fillér vételárért.

2-ször. A vételár ekkép fizetendő : Jelen szerződés aláírásakor lefizet(nek) vevő(k)..... korona..... fill., azaz :..... korona..... fillér összeget, melynek átvétele jelen szerződés aláírásával nyugtattatik. A fennmaradó..... korona..... fillér vételári hátralékból fizetendő.....

megjegyeztetvén, hogy a mindenkori még hátralékos

vételári tőke után járó 6⁰/₀-os késedelmi kamatok is a plébánia pénztárába előlegesen fizetendőek.

3-szor. Vevő(k) a vett ingatlanok jelen állapot szerinti birtokába s használatába 18..... év..... hó..... napjával lép(nek) és tartoz^{ik}_{nak} ez időtől fogva a vett ingatlanok után járó minden állami s községi, egyenes és pótagadók s egyéb községi terheket saját^{ák}_{juk}-ból viselni s a mennyiben ezeket ezen határidőn túla eladók netán már megfizették volna, köteles(ek) azokat haladéktalanul visszafizetni.

4-szer. Minden a jelen szerződéssel járó bélyeg-és egyéb illetékeket vevő(k) köteles(ek) viselni.

5-ször. Vevő(k) csak az egész vételár- és minden járulékaik hiánytalan befizetése után lesz(nek) jogosítva a vett ingatlanok tehermentes tulajdonjogát telekkönyvileg is saját nev^{ük}_{ük}-re kekebelezetni, mely célból ekkor eladók által rész^{ük}_{ük}-re a szükséges bekebelezési engedély ki fog adni.

6-szor. Köteles(ek) vevő(k) a vett ingatlanok eléghető részeit a törlesztési idő egész tartamára saját költség^{ükön}_{ükön} eladók által meghatározandó érték erejéig tűzkár ellen biztosítani, vagy a mennyiben ezek netán hosszabb időre az eladók által már biztosítva volnának, ennek díjrészeit eladóknak a törlesztési részletekkel egy időben, mint további vételári járulékot visszatéríteni s megfizetni. Mégis az esetben, ha a biztosító társaság a kár eset kifizetését bármely okból is megtagadná, köteles(ek) vevő(k) az előbbi állapotba visszaállítást saját költség^{ükön}_{ükön} haladéktalanul eszközölni. Köteles(ek) továbbá vevő(k) a törlesztési egész időtartam alatt az épületeket kívül s belül folyton tisztán s használható karban fenntartani, e célból a szükséges nagyobb és kisebb javításokat évenként saját^{ük}_{ük}-ből megtéríteni, hogy az ingatlanok értékükben ne csökkenjenek, — ellenkezőleg eladók jo-

gosítva leendnek ezeket vevő(k) terhére megtéríteni s ezek költségeit szintén, mint további vételári járulékot rajt^{uk}_{uk} haladéktalanul megvenni. Mind eme pontban foglalt kötelezettségek megsértéséből eredt károkért vevő(k) minden vagyon^{ával}_{ukkal} szavatolni tartoz^{ik}_{nak}.

7-szer. Jelen adás-vételi szerződés vevő(k)re nézve azonnal az aláírás pillanatától fogva kötelező ; eladóknak nézve azonban csak az egyházmegyei hatóság jóváhagyásával. Miért is az esetben, ha a szükséges helybenhagyás bármely okból megtagadtnék: úgy a jelen szerződés és annak minden pontja azonnal semmisnek és hatályon kívül levőnek fog tekintetni és eladók az eladott ingatlanok teljes tulajdonába s használatába azonnal ismét be fognak lépni, mely esetben mégis a vételárnak 6⁰/₀ kamatai évi bérnek tekintetvén, annak a birtoklás idejére leendő levonása mellett a fizetett vételári részletek vevő(k)nek kamat nélkül ismét vissza fognak szolgáltatni, anélkül, hogy e szerződés megszüntéséből bármely egyéb kártalanításra jog^{uk}_{uk} lenne.

8-szor. Jelen szerződés joghatálya a mindenkori örökösökre és jogutódokra is kiterjed és kötelező.

9-szer. Az esetben, ha vevő(k) fent elvállalt összes kötelezettség^{üknek}_{üknek} mindenkben pontosan meg nem felel^{nek}_{nek}, vagy megfelelni nem akar^{nának}_{nának}, eladók feljogosítottak bármely általuk szabadon választandó bíróság előtt adós vevő^{ket}_{ket} vagy az egész még hátralékos vételár s összes járulékaik azonnali lefizetése végett sommás uton megperelni s teljes kielégítést adós(ok) bármely vagyon^{ukból}_{ukból} eszközölni, vagy ha úgy akarnák, jogukban álland jelen szerződést rövid bírói uton felbontatni s az ingatlanokat ismét visszavenni s azokkal szabad tulajdonként korlátlanul rendelkezhetni.

jegyeket minden beszámítási jogosultság nélkül haszonbérő köteles sajátból szolgáltatni.

A fizetési határidő meg nem tartása esetében tartoz^{ik}_{nak} haszonbérő(k) hat százalékos késedelmi kamatot fizetni.

4. Biztosítékul óvadék (cautio) czimén letesz(nak) haszonbérő(k) jelen szerződés aláírásakor a félévi haszonbérnek megfelelő korona fillér összeget készpénzben vagy állampapírokban, mely csak a haszonbéri idő leteltével és ekkor is csak az esetre fog haszonbérő(k)nek visszaadni, ha összes szerződésileg elvállalt kötelezettségei(k)nek eleget tett(ek).

Időközben ezen óvadék haszonbérbeadók által a Pécsyegyházmegyei alapítványi hivatalhoz beterjesztve, ez utóbbi által fog őriztetni és ha készpénzből áll, a pécsi takarékpénztárba elhelyeztetni és az ez után fizetendő kamatok a pécsi takarékpénztár rendes kamatfizetési idejében, vagyis január és július hónapok első napjaiban felvételvé, haszonbérő(k)nek kiadni, — ha pedig állampapírokból áll, ezeknek szelvényei az esedékesség napján haszonbérő(k)nek kiszolgáltatni. De e kamatok, illetve szelvények is csak addig fognak kiszolgáltatni, míg haszonbérő(k) szerződésbeli kötelezettségei(k)nek eleget tesz(nak), ellenesetben, mint az óvadék járuléka a hátralékos követelés vagy felmerült kár kiengyelítésére lesznek fordítva.

5. A haszonbérélt birtok mikénti művelésére nézve haszonbérő(k)nek következők tételnek köteleesség^{éve}_{ükké} :

a) A birtok azon művelési ágak szerint használandó, miként azok a jelen szerződés első pontjában körülírva átadattak, ha mégis haszonbérő(k) ezekben némi változtatást óhajtana(nak) tenni, köteles(ek) azt haszonbérbeadóknak előlegesen bejelenteni és csak ezek-

nek engedélye alapján és után van(nak) jogosítva annak tényleges foganatosítására, megtagadás esetében az átadási művelési állapot semmi szín alatt sem változtatható meg.

b) Köteles(ek) haszonbérő(k) a haszonbérbe vett szántóföldek egy negyedrészt mindig tiszta ugarul meghagyni, minek ellenőrzésére haszonbérbeadók bármikor jogosítva vannak és ha e tekintetben a legkisebb visszaélés tapasztaltatnék, köteles(ek) haszonbérő(k) minden hold ugarhiány után a plébánia-pénztárba 20 koronát birsággép fizetni.

c) Köteles(ek) haszonbérő(k) a haszonbérbe adott birtok határait, mesgyéit és dülőit pontosan fentartani és mindenki ellenében megvédeni és ha ennek daczára haszonbérbeadók bárhol változást észlelnének, köteles(ek) haszonbérő(k) minden egyes esetben 50 korona birságot a plébánia pénztárába fizetni, ezen felül pedig haszonbérbeadók kívánatára az előbbi állapotot minden halogatás nélkül saját költség^{ére}_{ükre} és tekintet nélkül arra, hogy ez által terményei(k)ben károsod^{ik}_{nak}-e, vagy sem, helyreállítani, úgyszintén haszonbérbeadókat esetleg teljesen kártalanítani.

d) Szigoruan tiltatik haszonbérő(k)nek bármiféle takarmányt, gyöknövényt, szalmát, trágyát a haszonbérélt birtokról elvinni, eladni, elajándékozni, feltüzelni vagy bármi módon eltávolítani; ellenkezőleg köteles(ek) haszonbérő(k) a szénát és minden egyéb takarmányt a haszonbérélt birtokon marhá^{ival}_{ikkal} feletetni, ekképen trágyát készíteni és a készült összes trágyát évenként rendszeren a földekre kihordatni.

6. Tartoz^{ik}_{nak} haszonbérő(k) túrni, hogy haszonbérbeadók az utolsó bérleti évben már szeptember 1-től kezdve az őszi vetések eszközölhetése czéljából a haszonbéri birtokon minden szükséges intézkedéseket bárki által

megtétethessék, magát a vetést ez időponttól kezdve saját belátásuk szerint bármikor eszközölthessék, munkásokat, marhákat, gazdasági eszközöket a haszonbérbeadott birtokon tetszésük szerinti helyen elhelyezzenek.

7. Köteles(ek) haszonbér(l)ó(k) a haszonbérlet letételével minden, bármi néven nevezendő takarmány^{át}_{ukat}, úgy az összes szalmát haszonbérbeadóknak az akkori piaczi árban, az összes trágyát pedig ingyen átengedni.

8. Tartoz^{ik}_{nak} haszonbér(l)ó(k) a haszonbérbe vett birtokon levő összes vízvezető csatornákat, határjelelő árkokokat saját költség^{én}_{ükön} tisztán tartani és megújítani.

9. A haszonbérlet birtokon fenálló épületek haszonbér(l)ó(k)nek leltár mellett adatnak át, mely leltár — a szerződő felek és két tanu aláírásával ellátva — a jelen szerződés kiegészítő részét képezi. Haszonbér(l)ó(k) ezen épületeket a szerződés megszűntekor a leltári állapotnak megfelelőleg és jókarban tartoz^{ik}_{nak} visszaadni. Az épületeket tűzkár ellen haszonbérbeadók saját belátásuk és az általuk meghatározott érték erejéig, de haszonbér(l)ó(k) köteles(ek) haszonbérbeadók által a biztosító társulatnak fizetett biztosítási összeget haszonbérbeadók felszólítására legkésőbb 8 nap alatt a plébánia pénztárába befizetni, mit ha tenni elmulaszt^{na}_{ának}, az rajt^a_{uk} sommás uton fog megvétetni.

A biztosítási báreza a plébánia pénztárában fog őriztetni. Tűz esetén a biztosított összeget haszonbérbeadók vannak jogosítva felvenni, valamint az ő jogkörükhöz tartozik az új építkezés iránti intézkedés.

A tűzkár felmerülésének esetét köteles(ek) haszonbér(l)ó(k) haszonbérbeadóknak azonnal bejelenteni, mit ha elmulaszt^{na}_{ának}, az ezen mulasztásból felmerülhető összes hátrányért teljes kártételt nyújtani tartoz^{ik}_{nak}.

10. Az épületeknél a kisebb tatarozások, u. m. például az ajtók, ablakok, záruk, kályhák s a vakolat javi-

tása, a meszelés s a tetők foltozása stb. haszonbér(l)ó(ke)t terhelik, ezeket ő(k) évről-évre alkalmas időben, legkésőbb pedig július hó végéig teljesíteni tartoz^{ik}_{nak}.

A mennyiben haszonbér(l)ó(k) e részben hanyagságot vagy rosszakaratot tanusitan^a_{ának}, jogukban áll haszonbérbeadóknak ezen helyreállításokat — ha egyszeri felszólításra haszonbérbevevő(k) azonnal s legfeljebb 8 nap alatt nem teljesiten^{ék}, — haszonbér(l)ó(k) rovására megtétetni s azoknak összes költségeit anélkül, hogy haszonbér(l)ó(k) azok szükségessége, czélszerűsége vagy mennyisége ellen bárminemű kifogásokkal élhetn^{ék}_{enek}, haszonbér(l)ó^{ón}_{kon} sommás uton megvenni.

Továbbá köteles(ek) haszonbér(l)ó(k) a kéményeket rendszeren sepretni, a seprési díjakat saját^{ából}_{jukból} minden megtérítési vagy beszámítási igény nélkül fizetni.

Szándékos épületrontás, elhanyagolás vagy meg nem térített tűzkárért haszonbér(l)ó(k) felelős(ek).

Haszonbér(l)ó(k), ^{ennek}_{ezenek} cselédei(k) vagy munkásai(k) gondatlanságából, vigyázatlanságából vagy rossz szándékból eredt bármely kárt haszonbér(l)ó(k) tartoz^{ik}_{nak} megfizetni.

11. A haszonbérbeadók által nagyobb hiányok folytán eszközölt épületjavítások következtében korlátolt használhatása az épületnek, nem jogosítja fel a haszonbér(l)ó^{ket} kárpótlás igényletére vagy bérleengedésre

12. Az összes adókat és járulékaikat haszonbérbeadók viselik.

13. Jogosult közlekedési utakat elzárni vagy a haszonbérbeadók beleegyezése nélkül ujakat nyitni, általában a bérlet tárgyát képező birtokot bármi szorgalom elvállalásával terhelni tilos s ha ily terhelés bárki által szándékoltnék, azt a haszonbér(l)ó(k) haszonbérbeadóknak azonnal bejelenteni köteles(ek).

14. Sem terméketlenség, sem árvíz, sem jégverés, sem bármi más elemi csapás okából haszonbérelő(k) haszonbéri elengedésre igényt nem tarthat(nak).

15. Mindkét szerződő félnek szabadságában áll a haszonbérlet birtokot a haszonbérlet tartama alatt saját költségén felmérni s ha ezen felmérés folytán hitelesen kitűnnék, hogy a haszonbérbe adott terület több vagy kevesebb, mint az a jelen szerződés első pontjában kitüntetve lett: úgy e többlet vagy kevesebbet egyik félnek sem szolgálhat előnyére vagy kárára, szóval: e különbözet egyik félnek sem biztosít semmiféle előnyt vagy jogositványt.

16. Haszonbérelő(k) csak a haszonbérbeadók tudtuk és beleegyezésükkel jogosított^{ik}_{nak} a haszonbérlet birtokot a haszonbérbe adni vagy a haszonbérletet másra átruházni.

17. Közmegegyezéssel kikötötték: hogy mindazon perekben, melyeket haszonbérbeadók lesznek jogositva indítani, azt az általuk szabadon választható bármely sommás bíróság előtt tehetik, még pedig tekintet nélkül a per jogi természetére. Ellenben mindazon perek, melyek haszonbérbeadók ellen leendnek indítandók, azok csakis a haszonbérbeadók illetékes és a per jogi természetének megfelelő bíróság előtt leendnek megindíthatók.

18. Jelen szerződés bármely pontjának nem teljesítése feljogosítja haszonbérbeadókat a szerződés azonnali felbontására.

19. Minden a jelen szerződéssel járó bélyeg és egyéb illetékeket haszonbérelő(k) köteles(ek) viselni.

20. Jelen szerződés haszonbérelő^{let} annak aláírása perczétől kötelezi, holott haszonbérbeadókra nézve csakis az egyházmegyei hatóság jóváhagyása után birand kötelező erővel.

Miről kiállítottott jelen haszonbéri szerződés 3 egyenlő eredeti példányban.

Kelt

Előttünk, mint tanúk előtt: N. N. s. k.

N. N. s. k. (P. H.) lelkész.

N. N. s. k. N. N. s. k.

templomgondnok.

N. N. s. k.

templomgondnok,

mint haszonbérbe adók.

N. N. s. k.

(N. N. s. k.)

mint haszonbérelő(k).

Jegyzetek. 1. A bérleti szerződések első példányára a bérleti összeg után II. fokozat szerinti, a többi példányra pedig ivenként 50 kros bélyegilleték jár, melyek bélyegjegyekben ragasztandók fel.

Bérleti összeget képez a készpénzben fizetendő összeg és minden más szolgálmány értéke együttvéve.

Ha a bérlet határozott, de 10 évre nem terjedő időtartamra kötöttet: a bélyegilleték az egész bérleti időre eső bérösszeg után; ha pedig a bérlet 10 évre vagy ennél hosszabb időtartamra kötöttet: a bélyegilleték a bérösszeg *tiszteres* összege után számitandó és alkalmazandó.

2. Az egyházmegyei hatóság jóváhagyásának leérkezte után, az érkezés napjától (mely az egyházmegyei hatóság levélförbítékára nyomott postai bélyegzéssel igazolandó) számitott 8 napon belül a haszonbéri szerződés az illetékes m. kir. adóhivatalnál az első példány szabályszerű felbélyegzettségének a második és harmadik példányon való igazolása végett bemutatandó.

3. E minta tartalmazza az általános szabályt. Ebből azonban az egyes konkrét esetekben kihagyhatók azon pontok, melyek alkalmazást nem találhatnak, mint például a 9—11. pontok oly esetben, midőn a haszonbérbe adandó birtokon épületek nincsenek.

4. Három példányban állítandó ki a szerződés, mert egy példány az egyházmegyei hatóságnál fog őriztetni, a másik két példány pedig a szerződő feleket illeti meg.

D) Pénztár- és Számadásvizsgálási jegyző- könyvi minta.

Jegyzőkönyv,

mely felvétellett a
plébánia vagyonkezeléséről évre szerkesztett
templom- és alapítványi számadások- és a plébániai pénz-
tárnak 18 évi hó n eszközölt
helyszíni megvizsgálásáról.

J e l e n v o l t a k :

A plébániai vagyont illető szabályzat és utasítás
111—117. §§-ai értelmében a számadások és pénztár
tüzetesen megvizsgáltván, a vizsgálat folyamán ész-
lelték a következőkben jegyeztetnek meg. És pedig
általában véve:

1. Van-e a plébániának pénzszekevénye?
2. El van-e ez legalább két zárral látva?
3. A kulcsok külön kézben vannak-e?
4. Van-e a plébániának kellő számban templom-
gondnoka?
5. Nincsen-e a templomgondnok jogai gyakorla-
tában és kötelességei teljesítésében a plébános által
korlátolva, vagy épen akadályozva?
6. Nála van-e a pénzszekevény egyik kulcsa?
7. Megvan-e kezeinél a plébániai vagyonkezelési
szabályzat §§-ait tartalmazó könyvecske?
8. Vezeti-e a templomgondnok az „alapítványi gond-
noki naplót”?
9. Nem tétellett-e a számadási év folyamán olyan
alapítvány, mely az alapítványi gondnoki naplóba be-
vezetve nincsen?

10. A számadási év folyamán tett és jóváhagyott
alapítványok a sekrestyében kifüggesztett táblás ki-
mutatásba be vannak-e vezetve?

11. Ugyiszintén a hitközségi képviselőlet üléseinek
jegyzőkönyvébe?

12. Az alapító levél átvan-e írva egész terjedelmé-
ben a plébániabeli alapítványok jegyzőkönyvébe?

13. Az alapító levelek egy-egy példánya kézbesítve
lett-e az alapítóknak, illetve örökösöknek?

14. Ki vannak-e a plébániai hívek közt oktatra
arra nézve, miképen kell az alapítványok tétele körül
eljárni?

15. Az ujonnan beszerzetteként szereplő tárgyak
meg vannak-e és be vannak-e ezek, valamint egyéb
változások az illető leltárakba vezetve?

16. A változások beállta köztöké indokolva
van-e?

17. Elég tétellett-e az alapítványi kötelezettségek-
nek?

18. Ki lettek-e elégitve az osztályrészesek?

19. Fordítottak-e kiadások a kitétetett észlra?

20. A „pécsegyházmegyei alapítványi hivatal”-nál
elhelyezettekül szereplő tőkék- és értékpapirokról meg-
vannak-e a hivatalos elismervények?

21. A magánosoknál elhelyezettekül szereplő tőkék-
ről megvannak-e a törvényes köteleknek megfelelő kö-
telezvények?

22. Vannak-e ezek a vagyonkezelési szabályzat
50. §-ában rendelt óvatosságok betartása mellett telek-
könyvileg biztosítva?

23. Vannak-e magánosoknál még elhelyezve alapít-
ványi tőkék?

24. A magánosoknál eddig elhelyezve volt alapít-
ványi tőkék fel lettek-e mondva?

25. Vannak-e kellő biztosíték nélkül magánosoknál elhelyezve templomtőkék ?

26. A kellő biztosíték nélkül magánosoknál künnlevő templompénzek fel lettek-e mondva ?

27. Ennek folytán történt-e tőkevisszafizetés ?

28. Lettek-e a helyben lakó magánadósok a plébániai pénztár vizsgálásához megidézve ?

29. Beismerték-e a kötvelelőkbeli tőketartozás valódiságát ?

30. Szereztetett-e meggyőződés a távollakó magánadósok kötvelelbeli tartozásaik egészben vagy részben való valódisága iránt ?

31. Az alapítólevelek kellő helyen meg vannak-e őrizve ?

Külön észrevételek :

Kelt

(Aláírások.)

Jegyzet: Az 1—31-ig felsorolt kérdésekre a válasz „igen” vagy „nem (nincs)” beírása által történjék.

Az ezen kérdések valamelyikére nézve felmerülő hosszabb megjegyzés, felvilágosítás és bármely más észrevétel a „Külön észrevételek”-ben hozandó fel.

A jelen jegyzőkönyv a számvizsgáló bizottság összes tagjai által aláírandó és a számadási példányokkal, valamint ezek mellékleteivel az egyházmegyei számvevőségnek (a pécsegyházmegyei alapítványi hivatalba) küldendő.

A
PLÉBÁNIAI VAGYONT

ILLETŐ SZABÁLYZAT

ÉS UTASÍTÁS

A PÉCSI EGYHÁZMEGYÉBEN

